

Sønderjylland i 1950'erne

– et erindringsprojekt ved de sønderjyske lokalarkiver samt ISL Lokalhistorie

Advarsel Lokalarkiverne er løs!

Sådan lyder det, når de lokalhistoriske arkiver i Sønderjylland er i gang med det store erindringsprojekt i Sønderjylland. Formålet med erindringsprojektet er at plukke i den sønderjyske befolkningens hukommelse om 1950'erne for at gemme og bevare den, og både de små og de store fortællinger skal med. LASS udsendte i slutningen af august en introduktion til projektet samt vejledning i spørgsmåls- og interviewteknik til alle medlemsarkiver. Her følger så en liste over emner med spørgsmål, som man kan plukke fra, bruge til interviewforberedelse, lade sig inspirere af, eller bruge som guide. Formålet med eksemplerne er give et bud på emner, der kan interviewes i, og hvilke spørgsmål, der er relevante. Det er ikke meningen, at de skal følges slavisk. Nogle af emnerne i spørgsmålslisten indeholder mange detaljespørgsmål og uddybningsspørgsmål, mens andre emner indeholder mere overordnede spørgsmål. Andre emner består kun af en overskrift. Det betyder ikke, at man kun skal bede om mange detaljer, når interviewet drejer sig om at være barn i 1950'erne, tværtimod! Eksemplet med spørgsmål til barndommen skal vise, hvor mange detaljer man kan komme ind på i et interview. Det kan derfor være en fordel at have dette eksempel i baghovedet, når der stilles spørgsmål inden for andre emner, så besvarelsenerne bliver fyldige og gode.

Indholdsfortegnelse

Livsforløb	s. 5
Barndom i 1950'erne – til og med konfirmationen	s. 5
Tiden før skolestart	s. 5
<i>Børnehaven</i>	s. 5
<i>Hjemme</i>	s. 5
Skolealderen	s. 5
<i>Skolen</i>	s. 5
<i>Indretning</i>	s. 6
<i>Fag</i>	s. 6
<i>Skoledagen</i>	s. 6
<i>Holdning til skolen</i>	s. 7
<i>Efter skole</i>	s. 7
<i>Eksamen</i>	s. 8
Legetøj	s. 8
<i>Arvet legetøj</i>	s. 9
<i>Hjemmelavet legetøj</i>	s. 9
<i>Fabrikslavet legetøj</i>	s. 9
<i>Legetøj med læringsformål</i>	s. 9

	<i>Generelt om legetøj</i>	s. 9
	<i>Samleri – samle- og byttelege</i>	s. 10
	<i>Cyklen som legetøj</i>	s. 10
Lege		s. 10
	<i>Fange- og skjulelege</i>	s. 10
	<i>Boldlege</i>	s. 11
	<i>Familielege – efterligning af voksenliv samt klæd-ud-lege</i>	s. 11
	<i>Sanglege</i>	s. 11
	<i>Kaste- og skydelege</i>	s. 11
	<i>Andre lege</i>	s. 11
	Pligter – børn og unge	s. 12
	Arbejde – børn og unge under uddannelse	s. 12
	Søskende	s. 12
	Børn og forældre	s. 12
	Børn og bedsteforældre	s. 12
	Børn og dyr	s. 13
Ungdomsliv i 1950'erne – fra konfirmationen		s. 13
	Skoleuddannelse	s. 13
	Husholdningsskole	s. 13
	Højskole	s. 13
	Læreplads	s. 14
	Arbejde	s. 14
	Unge og fritid	s. 14
	Unge og forældre	s. 15
	Unge og bedsteforældre	s. 15
Voksenliv i 1950'erne		s. 15
	Forudgående uddannelse	s. 15
	Arbejde og arbejdsliv	s. 15
	Uddannelse taget i voksenlivet	s. 15
	Hjemmegående husmor	s. 15
	Arbejdsløs	s. 15
	Familieliv	s. 16
Hjemmet		s. 16
	Køkken, spisekammer og kartoffelkælder	s. 16
	Stuer og spisestuer	s. 17
	Toilettet og badeværelset	s. 17
	Børneværelser og soveværelser	s. 17
	Værksteder, vaskerum, osv.	s. 17
	Generelt om indretningen	s. 17
	Rengøring af huset	s. 18
	Beboere	s. 18
	Have	s. 18
Kosten i 1950'erne		s. 18
	Hjemmeproduktion	s. 18
	Butikker med fødevarer	s. 18

Opbevaring af madvarer	s. 19
Måltiderne	s. 19
Kostsammensætningen	s. 20
Tilberedning og madopskrifter	s. 20
Hverdagsliv og fritid	s. 21
Ungdomskultur	s. 21
Gymnastik	s. 21
Anden idræt f.eks. fodbold, håndbold, badminton, ridning, osv.	s. 22
Danseundervisning	s. 22
Musikundervisning	s. 22
Teater	s. 22
Baller og dansekultur	s. 23
Café- og restaurantbesøg	s. 23
Mode	s. 23
Idoldyrkelse	s. 24
Musikkultur	s. 25
Biograf	s. 26
Bøger, ugeblade, tegneserier og aviser	s. 26
Velfærd	s. 27
Kønsrollemønster	s. 27
Transportmidler og transportnet	s. 27
Kolonihaver	s. 28
Sommerferie	s. 29
Sommerhus	s. 29
Ferie andre steder	s. 29
Sundhed og vaccinationer mod f.eks. polio	s. 30
Den teknologiske udvikling	s. 30
<i>Fjernsyn og fjernsynsudsendelser</i>	s. 30
<i>Radio og radioudsendelser</i>	s. 31
Politik	s. 32
<i>Ændring af tronfølgeordenen i 1953</i>	s. 32
<i>Forholdet mellem det danske flertal og det tyske mindretal</i>	s. 32
<i>Andre politiske emner</i>	s. 32
Erhverv og arbejdsplads	s. 33
Landbrug i 1950'erne	s. 33
Bygningerne og grunden	s. 33
Gårdens beboere	s. 34
Dyreholdet	s. 34
<i>Kvæg</i>	s. 34
<i>Svin</i>	s. 35
<i>Fjerkræ</i>	s. 35
<i>Heste</i>	s. 35
<i>Hunde</i>	s. 35
<i>Katte</i>	s. 35
<i>Andre dyr</i>	s. 35

Dyrkning af markerne	s. 36
Landbrugsredskaber, -maskiner og -vogne	s. 37
Andet vedr. landbrug	s. 37
Industri i 1950'erne	s. 37
Andet arbejde	s. 38
Arbejdsløshed	s. 38
Sognet	s. 38
Byliv og landsbyliv	s. 38
Begivenheder	s. 38
Livsforløb	s. 38
<i>Graviditet og fødsel</i>	s. 38
<i>Dåb</i>	s. 39
<i>Fødselsdag</i>	s. 39
<i>Konfirmation</i>	s. 39
<i>Forlovelse og bryllup</i>	s. 40
<i>Begravelse</i>	s. 40
<i>Andre fester og begivenheder</i>	s. 40
Årets gang – højtider og mærkedage	s. 40
<i>Jul</i>	s. 40
<i>Nytår</i>	s. 41
<i>Fastelavn</i>	s. 41
<i>Påske</i>	s. 41
<i>Sankthansaften</i>	s. 42
<i>Andre højtider</i>	s. 42
Særlige begivenheder	s. 42
Begivenheder i sognet	s. 42
Andre emner	s. 44
Register over huskelister:	
Begivenheder, der fejres	s. 43
Butikker med fødevarer	s. 19
Bygningen (landbrug)	s. 34
Dyreholdet	s. 35
Landbrugsredskaber, -maskiner og -vogne	s. 37
Lege	s. 11
Legetøj	s. 8-10
Kostsammensætningen	s. 20
Madvarer	s. 20
Mode	s. 23-24
Musikkultur	s. 25
Politiske emner	s. 33
Radio og fjernsyn	s. 31
Transportmidler	s. 28

Livsforløb

Barndom i 1950'erne – til og med konfirmationen

Hvordan var det at være barn i 1950'erne?

Tiden før skolestart

Hvor tilbragte du dagen, inden du var begyndt i skolen? Hvem passede dig? Gik du i børnehave?

Børnehaven

Hvilken børnehaven gik du i? Hvor lå børnehaven? Hvem bragte dig i børnehaven? Hvem hentede dig fra børnehaven? Hvilke dage havde børnehaven åbent? I hvilket tidsrum havde børnehaven åbent? Hvilke lukkedage var der? Hvilke dage var du i børnehaven? I hvilket tidsrum var du i børnehaven? Hvorfor gik du i børnehaven? Hvor stor var børnehaven? Hvor mange børn gik der i børnehaven? Hvor mange pædagoger var der i børnehaven? Beskriv dine pædagoger? Hvordan så børnehaven ud? Hvordan så bygningen ud? Hvordan var bygningen indrettet? Hvor mange afdelinger var der i børnehaven? Hvilke forskelle var der på de forskellige afdelinger? Var børnene inddelt i grupper efter deres alder? Hvilke aldersfordelinger var der? Var der tilknyttet et udendørsområde? Hvor stort var udendørsområdet? Hvordan så udendørsområdet ud? Var udendørsområdet indhegnet? Var der legeredskaber? Hvilke legeredskaber var der? Hvordan brugte man legeredskaberne?

Hvad lavede du i børnehaven? Var der en særlig rutine, man skulle følge? Hvilken rutine? Hvad lærte I i børnehaven? Hvilke historier lærte I? Hvilke sange lærte I? Hvilke lege lærte I? Hvordan foregik det, når I skulle lære? Skulle børnene sove til middag? Hvordan foregik det, når børnene skulle sove til middag?

Hvad legede man i børnehaven? Se lege s. 10-11. Havde børnehaven legetøj til børnene? Hvilken slags? Måtte man selv have legetøj med i børnehaven? Havde du legetøj med i børnehaven? Hvilket legetøj havde du med? Se legetøj s. 8-10. Hvordan var de andre børn i børnehaven? Blev der opbygget venskaber? Beskriv på hvilken måde der blev opbygget venskaber?

Hvor almindeligt var det at gå i børnehaven? Hvem benyttede sig af børnehaven? Gik dine søskende også i børnehaven? Hvilken børnehaven gik dine søskende i?

Hvem passede dig, når du ikke var i børnehaven? Hvad lavede du, når du kom hjem fra børnehaven? Hvor gammel var du, da du stoppede i børnehaven? Hvorfor stoppede du med at gå i børnehaven? Hvor almindeligt var det at stoppe med at gå i børnehaven, når man havde denne alder?

Hjemme

Hvis du ikke gik i børnehaven, hvor tilbragte du så din dag? Hvem passede dig? Hvor blev du passet? Blev du f.eks. passet hjemme? Blev du passet hos en nabo? Hvorfor tror du, at du blev passet her? Blev dine søskende passet samme sted? Hvad fik du dagen til at gå med? Var der en særlig rutine? Hvilken? Beskriv en typisk dag. Skulle du hjælpe til med noget? Hvad skulle du hjælpe til med? Havde du nogen at lege med? Hvem havde du at lege med? Hvilke lege legede du? Se legetøj og lege s. 8-11.

Skolealderen

Skolen

Hvor gammel var du, da du startede i skolen? Hvor almindeligt var det at starte i skole, når man havde denne alder? Hvornår på året havde man første skoledag? Hvilken skole gik du i? Hvorfor blev netop denne skole valgt? Gik der både drenge og piger på skolen? Hvor almindeligt var dette? Hvilken betydning havde dette? Hvor langt havde du til skole? Hvordan kom du i skole? Hvordan kom du hjem fra skole? Hvor lang tid tog det? Hvilke dage gik du i skole? Gik alle børnene i skole

de samme dage? Hvilke forskelle var der? I hvilket tidsrum gik du i skole? Gik alle børnene i skole i samme tidsrum? Hvilke forskelle var der?

Hvordan så skolen ud? Hvor stor var skolen? Hvor mange elever var der i din skole? Hvor mange klassetrin var der i din skole? Hvor mange lærere var der? Boede der lærere på skolen? Boede der lærere i tilknytning til skolen? Hvis ja, fortæl mere herom.

Indretning

Hvordan var skolen indrettet? Var der lokaler rettet mod bestemte fag? Hvilke? Var der fysiklokale? Var der biologilokale? Var der skolekøkken? Var der håndarbejdslokale? Var der formningslokale? Var der musiklokale? Var der gymnastiksal? Hvordan var disse lokaler indrettet? Hvordan så klasseværelserne ud? Hvordan var klasseværelserne indrettet? Hvor mange elever var der i klassen? Hvor mange klassetrin sad i samme klasselokale? Hvilke klassetrin delte lokale? Hvorfor delte børn på forskelligt klassetrin lokale? Hvordan så børnenes stole og borde ud? Havde man faste pladser? Hvem bestemte, hvor man skulle sidde? Lå der en særlig tanke bag de faste pladser? Hvilken? Var pladserne f.eks. baseret på, at de dygtige sad forrest, og de mindre dygtige sad bagerst? Var pladserne baseret på, hvem ens forældre var? Hvordan kom dette til udtryk? Hvilken betydning havde dette? Hvad var der ellers i klasselokalet? Hvordan så tavlen ud? Hvad hang der på væggene? Hang der f.eks. anskuelsesbilleder? Var der landkort? Hvilke landkort? Hvor gamle var landkortene? Hvordan så lærerens kateder ud?

Fag

Hvilke fag havde I? Hvilke skolebøger benyttedes? (i dansk, matematik, religion, historie, geografi, idræt, etc.). Hvor fik du dine skolebøger fra? Hvis skolebøgerne blev købt, hvad kostede de så? Hvor blev de købt? Hvem købte dem? Hvis du fik skolebøgerne, hvem fik du dem så af? Fik du dem f.eks. af ældre søskende? Fik du dem af skolen? Hvilken stand var bøgerne i? Skulle bøgerne indbindes? Hvad blev de indbundet i? Hvor blev de indbundet? Blev de indbundet i skolen? Hvem indbandt dem? Indbandt du selv bøgerne? Indbandt en af dine forældre bøgerne? Hvordan så din skoletaske ud? Hvad var din skoletaske lavet af? Hvor fik du din skoletaske fra? Hvad kostede en skoletaske? Hvad skrev du med i skolen? Hvad skrev du på? Hvad kan du ellers fortælle om skriveredskaber? (fyldepen, griffel, blyanter, tavler, skrivehæfter, mm.).

Skulle man have noget særligt tøj på i skole? Hvordan så "skoletøjet" ud? Skiftede man tøj, når man kom hjem? Skulle håret sidde på en bestemt måde? Hvordan? Hvorfor?

Skoledagen

Hvordan forløb skoledagen? Var der morgensang i skolen? Hvordan foregik morgensangen? Hvor sang man morgensang? Hvor ofte sang man morgensang? Sang man morgensang hver dag? Hvilke sange sang man? Sang man andre fællessange i skolen? Hvilke? I hvilke andre situationer sang man fællessange? Hvilken betydning havde fællessang? Skulle man lære sangene udenad? Hvorfor tror du, man skulle lære dem udenad?

Hvordan foregik skoleundervisningen? Hvordan blev tavlen benyttet i undervisningen? Skulle man lære udenad? Forklar hvordan man lærte udenad? Skulle man arbejde selvstændigt? Skulle man lave gruppearbejde? Hvad lærte man om Sønderjylland? Var der noget undervisning, der rettede sig mod et bestemt køn? Hvilken undervisning rettede sig mod et bestemt køn? På hvilken måde rettede undervisningen sig mod et bestemt køn? Hvorfor var noget af undervisningen kønsbestemt? Hvilken betydning havde dette?

Stammede lærerne fra Sønderjylland? Stammede lærerne oprindeligt fra nord for Kongeågrænsen? Hvilken betydning havde dette? Hvor i klassen opholdt læreren sig? Stod læreren kun ved tavlen? Gik læreren ned mellem rækkerne? Beskriv en undervisnings time.

Hvordan foregik idrætstimerne? Hvor havde man idræt? Hvor ofte havde man idræt? Hvordan så idrætstøjet ud? Hvilken slags idræt lavede man? Benyttede man idrætsredskaber? Hvilke idrætsredskaber benyttede man? Havde drenge og piger idræt sammen? Hvorfor/hvorfor ikke? Hvordan opførte eleverne sig i timerne? Hvad skete der, hvis man ikke havde lavet lektier? Hvad skete der, hvis man var uartig i skolen? Hvad blev man afstraffet for? Hvem blev afstraffet? Hvordan blev man afstraffet i skolen? Hvad blev man afstraffet med? Kan du huske en særlig episode, hvor en elev blev afstraffet? Beskriv episoden. Hvad var synet på denne form for afstraffelse?

Hvordan var forholdet mellem lærer og elev? Hvordan tiltalte man lærerne? Var man Des med lærerne? Var man dus med lærerne? Var man bange for lærerne? Var lærerne nogen, man kunne komme til med sine problemer? Hvor mange mandlige lærere var der på skolen? Hvor mange kvindelige lærere var der på skolen? Hvilke forskelle var på de mandlige og de kvindelige lærere? Var lærerne gift? Hvilke lærere var gift? Hvilke lærere var ugifte?

Hvornår spiste man frokost? Hvor spiste man frokost? (i klasseværelset, i kantinen, hjemme). Spiste alle elever her, eller spiste nogle elever andre steder? Hvilke steder? Hvad fik du oftest til frokost? Hvem havde lavet din frokost? Hvor lang var frokostpausen? Hvor mange frikvarterer havde man? Hvor lange var frikvarterne? Hvad lavede man i frikvarterne? Hvilke lege legede I i skoletiden? Se legetøj og lege s. 8-11. Hvordan så skolegården ud? Hvilke legeredskaber var der i skolegården? Var der en gårdvagt? Hvem var gårdvagt? Hvad var gårdvagtens opgave?

Hvilke forskelle var der ved skolens gang på de forskellige tidspunkter af året?

Hvor ofte var man på udflugt? Hvilke skoleudflugter var du på? Hvor gik udflugterne hen? Hvad var formålet med udflugterne? Hvor mange skoleklasser deltog i skoleudflugterne? Hvor mange lærere var med på skoleudflugterne? Hvilke skolearrangementer var der på skolen? (skolefester, skoleteater, mm.) Hvordan foregik skolearrangementerne? Hvor foregik skolearrangementerne? Foregik de i gymnastiksalen? Foregik de i klasselokalet? Foregik de i skolegården? Foregik de på hele skoleområdet? Hvor mange skoleklasser deltog i arrangementet? Hvem planlagde arrangementet?

Holdning til skolen

Hvad syntes du om skolen? Hvad syntes du om dine lærere? Hvad syntes du om de andre elever? Hvordan var forholdet mellem eleverne? Eksisterede der mobning? Hvordan mobbede man? Hvem mobbede? Mobbede lærerne? Hvilke? Mobbede eleverne? Hvilke? Beskriv en situation hvor du oplevede mobning. Hvordan forholdt skolen sig til mobning? Hvordan forholdt forældrene sig til mobning? Hvordan forholdt eleverne sig til mobning?

Gik du i andre skoler? Hvilke andre skoler gik du i? Hvorfor gik du i andre skoler? Hvilke forskelle var der mellem skolerne? Hvilke ligheder var der mellem skolerne? Benyt evt. ovennævnte spørgsmål til at beskrive de øvrige skoler. Hvis der er tale om skoler efter konfirmationen kan spørgsmålene i ungdomsliv s. 13-15 tilføjes.

Efter skole

Hvornår på dagen havde du fri fra skole? Hvor var du, når du ikke var i skole? Gik du lige hjem fra skole? Tog du kammerater med hjem? Tog du med kammerater hjem? Skulle du på arbejde? Hvis der svares ja til sidstnævnte, fortsæt til spørgsmålene om børn og arbejde s. 12. Hvad lavede du, når du ikke var i skole? Hvad legede du, når du ikke var i skole? Se legetøj og lege s. 8-11. Hvilke ugedage gik du ikke i skole? Hvad blev disse dage brugt til? Hvilke skoleferier havde du i din skoletid? Hvad blev skoleferierne brugt til? (f.eks. sommerferie, juleferie, kartoffelferie, påskeferie). Kunne man bruge ferien til at slappe af? Skulle man hjælpe til hjemme? Skulle man

arbejde? Havde alle elever samme ferier? Kunne man blive taget ud af skolen af sine forældre? I hvilke situationer blev man taget ud af skolen? Blev man taget ud af skolen for at holde ferie sammen med familien? Blev man taget ud af skolen for at hjælpe til hjemme? Hvad var holdningen til dette?

Hvor lang tid brugte man på lektielæsning? Hvornår læste du lektier? Hvor læste du lektier? Hvem hjalp dig med lektierne? Læste du lektier sammen med nogen? Hvem? Hvor mange lektier fik man for? I hvilke fag fik man lektier for? Havde man en karakterbog? Hvilke fag fik man karakterer i? Hvilken karakterskala benyttedes? Hvor ofte blev der skrevet i karakterbogen? Hvilken betydning havde karakterbogen?

Involverede dine forældre sig i skolen? På hvilken måde involverede de sig i skolen? Var de med i skolebestyrelsen? Gik de forældremøder? Hvordan forholdt de sig til din karakterbog?

Eksamen

Skulle man gå til eksamen? Hvordan foregik eksamen? Var der skriftlige eksamener? Hvad skrev man med? Hvad skrev man på? Var der mundtlige eksamener? Hvilke fag gik man til eksamen i? Hvor lang tid varede eksamenen? Hvordan forberedte man sig til eksamenen? Hvor foregik eksamen? Foregik eksamen på skolen? Hvor på skolen foregik den? Foregik den et sted uden for skolens område? Hvor?

På hvilke klassetrin gik man til eksamen? Gik alle elever til eksamen? På hvilket tidspunkt på året gik man til eksamen? Hvilken betydning havde eksamen?

Legetøj

Hvor gammel var du, da du fik dit første legetøj? Hvad var det? Hvad var det lavet af? Hvem havde lavet det? Hvem fik du det af? I hvilken anledning fik du det? Hvordan legede man med det? Hvor meget legetøj havde du? Hvilket legetøj havde du? Spørg evt. om meddeler havde noget af nedenstående legetøj. Hvis meddeler stadig har sit legetøj, kan du spørge, om du må tage et billede af det. Hvis ikke, kan du spørge om meddeler har et billede af sig selv og sit legetøj. Udvælg noget legetøj og udsørg efter nærmere detaljer. Benyt huskelisten.

1. Babylegetøj
2. Dukker og actionfigurer:
  - a. Tilbehør: dukketeater, dukkehus, dukkevogn, dukketøj, mm.
3. Tinsoldater
4. Påklædningsdukker
5. Biler, tog, skibe, fly
6. Bamser og tøjdyr
7. Bondegårdsdyr
8. Bolde
9. Sjippetov, yoyo, hulhopring, snurretop, hinkesten, stylter, kridt, mm.
10. Legoklodser
11. Tekno-legetøj
12. Træklodser
13. Leg med snor
14. Leg med elastik
15. Leg med strik og andet håndarbejde, f.eks. en strikkelse
16. Leg med sløjd
17. Leg med papir

18. Kæpheste
19. Glas- og lerkugler
20. Træklegetøj
21. Bliklegetøj
22. Krigslegetøj:
  - a. Slangebøsse, pusterør, bue og pil, våben, mm.
23. Snurretoppe
24. Spil:
  - a. Kortspil, brætspil, terningspil
25. Tegning og maling
26. Tegneserier
27. Cykler
28. Skøjter og rulleskøjter
29. Udklædningstøj
30. Samleri:
  - a. Glansbilleder, servietter, frimærker, hønseringe, perler, mm.
  - b. Billeder fra f.eks. Rich's
31. Musikinstrumenter
32. Udendørs legeredskaber
  - a. Gynger, vipper, karrusel, mm.
33. Andet legetøj

Arvet legetøj

Arvede du noget af dit legetøj? Hvad arvede du? Hvem arvede du det af? Hvorfor arvede du det? Var legetøjet oprindeligt købt? Var legetøjet oprindeligt hjemmelavet? Fortsæt med en af de understående kategorier. Var der nogen, der arvede noget af dit legetøj? Hvem arvede dit legetøj? Hvorfor arvede de dit legetøj? Hvor gammel var du, da du videregav dit legetøj?

Hjemmelavet legetøj

Hvor meget hjemmelavet legetøj havde du? Hvem havde lavet det? Lavede nogle af dine søskende legetøj til dig? Hvad lavede de? I hvilke situationer lavede de legetøj til dig? Blev noget af dit legetøj lavet af voksne? Hvilke voksne? Hvad lavede de? I hvilke situationer lavede de legetøj til dig? Hvor meget legetøj lavede du selv? Lavede du legetøj til andre? Hvem lavede du legetøj til? Hvorfor lavede man legetøj? Hvordan lavede man legetøjet? Hvad lavede man?

Fabrikslavet legetøj

Hvad kostede legetøj i 1950'erne? Var det dyrt? Var det billigt? Hvor almindeligt var det at have fabrikslavet legetøj? Hvor meget fabriksfabrikeret legetøj havde du? Hvor var det købt? Hvem havde købt det? Havde du selv købt det? Hvorfor blev det købt? Fik du det af nogen? Hvem fik du det af? I hvilken anledning fik du det? Hvilken betydning havde købt legetøj?

Legetøj med læringsformål

Havde noget af dit legetøj et læringsformål? Hvilket legetøj? Hvad skulle det lære dig? Hvordan skulle det lære dig dette? I hvilken grad lykkedes det legetøjet at lære dig dette?

Generelt om legetøj

Hvilken betydning havde legetøjet for dig? Skulle du dele dit legetøj med nogen? Hvem skulle du dele dit legetøj med? Hvordan var det at skulle dele sit legetøj med andre? Ved hvilke lejligheder fik du legetøj? Hvor meget legetøj fik du ved disse lejligheder? Hvilket legetøj legede du mest

med? Hvilket legetøj var "på mode" i 1950'erne? Hvordan blev det udtrykt, at dette legetøj var på mode? Hvor længe legede man med legetøj? Har du stadig noget af din legetøj?

Huskeliste for legetøj:

1. Hvilken oprindelse havde legetøjet?
2. Hvilket materiale var legetøjet lavet af?
3. Hvordan legede man med legetøjet?
  - a. Kunne man lege med legetøjet alene?
  - b. Kunne flere lege med legetøjet på en gang?
  - c. Hvordan?
  - d. Kunne legetøjet bruges i flere forskellige lege?
  - e. På hvilken måde kunne legetøjet bruges i de forskellige lege?
  - f. På hvilken måde indgik legetøjet i legen?
  - g. Hvilken aldersgruppe legede med legetøjet?
4. Hvor gammel var du, da du legede med legetøjet?
5. Hvad kunne legetøjet?
  - a. Havde legetøjet et særligt formål? Hvilket?
  - b. Kunne det køre?
  - c. Kunne det sige noget?
  - d. Kunne det gøre noget?

Samleri – samle- og byttelege

Hvad samlede man på? Hvad samlede du på? Hvorfor samlede du på netop dette? Hvorfra fik man det, man samlede på? Hvordan samlede man? Byttede du med andre børn? Hvordan foregik bytningen? Forhandlede man om, hvad f.eks. et bestemt glansbillede var værd? Hvor opbevarede man sine samlerier (i en æske, i en samlemappe, osv.) Hvor længe samlede du?

Cyklen som legetøj

Havde du en cykel? Hvordan så din cykel ud? Hvor gammel var du, da du fik din cykel? Hvem fik du din cykel af? Hvad kostede en cykel? Hvor havde du købt din cykel? Var det en brugt cykel? Hvem havde haft den før dig? Hvornår brugte du din cykel? Hvor cyklede du hen? Hvor langt cyklede man? Brugte du din cykel i leg? Hvordan brugte du din cykel i leg?

Lege

Hvornår på dagen var der mulighed for at lege? Hvilke lege legede du? Spørg evt., om meddeler legede nogle af nedenstående lege. Udvælg nogle lege og udsørg efter nærmere detaljer om hvordan legen leges. Benyt huskelisten.

Fange- og skjulelege

Hvilke fangelege legede du? Hvordan legede man fange? Havde man et fristed? Beskriv fristedet. Hvor var fristedet? Hvordan benyttedes fristedet? Skulle man tælle i legen? Til hvor meget skulle man tælle? Skulle man sige et vers? Hvordan lød verset? Hvornår skulle man sige verset? Var det muligt at blive befriet? Hvordan kunne man blive befriet?

Hvilke skjulelege legede du? Hvordan legede man skjul? Hvor stort et geografisk område var omfattet af legen? Når man legede skjul, skulle man så råbe noget, inden man begyndte at lede? Hvad skulle man råbe?

Boldlege

Hvilke boldlege legede du? (f.eks. langbold, fodbold, rundbold, bold op ad mur, marco-polo, smørklat, so i hul, etc.).

Familie lege – efterligning af voksenliv samt klæd-ud-lege

Hvilke lege, der efterlignede voksenlivet, legede du? Hvordan legede man far, mor og børn? Hvilke lege, der efterlignede et bestemt erhverv, legede du? Hvordan legede man købmand? Hvordan legede man politi? Osv.? Hvilke klæd-ud-lege legede du?

Sanglege

Hvilke sanglege legede du? Hvordan legede man denne sangleg? Hvad sang man? Skulle man danse? Hvordan skulle man danse? Benyttede man instrumenter i legen? Hvilke instrumenter benyttede man? På hvilken måde benyttede man instrumenter?

Kaste- og skydelege

Hvilke kastelege legede du? Hvad kastede man efter? Hvad kastede man med? Benyttede man et "våben"? (f.eks. en slangebøsse, et pusterør, bue og pil, osv.) Fik man point efter, hvad man ramte?

Andre lege

Hvilke andre lege legede du?

Huskeliste for lege

1. Hvad kaldte man legen?
2. På hvilken tid af året legede man oftest legen?
3. Hvor legede man legen?
  - a. Legede man den i skolen?
  - b. Legede man den hjemme?
  - c. Legede man den indenfor? Legede man den i bestemte rum?
  - d. Legede man den udenfor? Legede man den et bestemt sted udenfor?
4. Kunne legen leges af både piger og drenge?
5. Kunne legen leges af både børn og voksne?
6. Hvor gammel var man, når man legede legen?
7. Hvor mange skulle man være for at lege legen?
8. Hvem legede du legen med?
9. Hvordan legede man legen?
  - a. Var der særlige roller i legen?
  - b. Hvilken funktion havde de forskellige roller i legen?
  - c. Hvem udvalgte personerne til de forskellige roller?
  - d. Blev der benyttet genstande i legen? (f.eks. en bold, en dukke, en hinkesten, glaskugler, klæd-ud-tøj, osv.)
  - e. Hvilke genstande blev der benyttet i legen?
  - f. Hvordan indgik genstanden i legen?
  - g. Indgik der vers eller særlige ord i legen? Hvilke?
  - h. Hvordan indgik disse vers eller ord i legen?
10. Hvem lærte du legen af?
11. Kunne du lide legen? Hvorfor/hvorfor ikke?

Pligter – børn og unge

Hvor gammel var du, da du begyndte at få pligter hjemme? Hvilke pligter havde du i hjemmet? Hvor almindeligt var det at have denne type pligter i 1950'erne? Hvilke pligter havde drenge? Hvilke pligter havde piger? Hvad var grunden til, at man havde netop disse pligter? Hvornår skulle pligterne udføres? Hvor mange timer brugte du på at gøre dine pligter? Hvorfor havde du pligter? Hvad skete der, hvis du ikke gjorde dine pligter? Hvad fik du for at gøre dine pligter? Ændrede dine pligter sig efterhånden, som du blev ældre? På hvilken måde ændrede de sig? Hvor længe blev du ved med at have pligter i hjemmet? Hvorfor stoppede dine pligter netop på dette tidspunkt? Hvad syntes du om dine pligter?

Arbejde – børn og unge under uddannelse

Hvor gammel var du, da du begyndte at arbejde? Hvorfor skulle du arbejde uden for skoletiden? Hvor nemt var det at finde et fritidsarbejde? Hvordan fandt du din arbejdsplads? Hvor arbejdede du? Beskriv arbejdspladsen. Hvordan var arbejdsforholdene? Hvad bestod dit arbejde i? Hvornår skulle du arbejde? Hvilke dage arbejdede du? I hvilket tidsrum arbejdede du? Hvor mange timer arbejdede du? (om ugen, om dagen.) Hvad fik du i løn? Hvad blev pengene brugt på? Hvilken betydning havde dit arbejde? (f.eks. for dig selv, for familien). Hvad syntes du om dit arbejde? Var det i 1950'erne almindeligt at have et arbejde, samtidig med at man gik i skole?

Søskende

Hvor mange søskende havde du? (brødre/søstre). Hvor lå du aldersmæssigt i søskendeflokken? Boede du sammen med børn, der ikke var dine helsøskende? Hvilke børn? Hvorfor boede de i hjemmet? Delte du værelse med nogen? Hvem delte du værelse med? Hvor stort var værelset? Hvordan var værelset indrettet? Delte du seng med nogen? Hvem? Hvordan var det at skulle dele? Skulle I arve efter hinanden? (f.eks. tøj, skolebøger, legetøj, osv.). Hvad skulle I arve efter hinanden? Hvorfor skulle I arve efter hinanden? Hvordan havde I det med det? Hvordan var forholdet dine søskende og dig imellem? Skulle de ældste søskende passe de mindre? Hvad lavede du med dine søskende? Legede i sammen? Hvorfor/hvorfor ikke? Se lege s. 10-11. I hvilke situationer var der godt sammenhold i søskendegruppen? I hvilke situationer kunne der opstå konflikter i søskendegruppen? Beskriv en situation der fortæller om forholdet mellem dig og dine søskende.

Børn og forældre

Fortæl om dine forældre. Hvor arbejdede de? Hvad var deres arbejde? Hvor mange timer arbejdede de? Hvordan var deres arbejdsfordeling i hjemmet? Hvorfor tror du, at der var denne arbejdsfordeling? Hvordan var forholdet til faderen? Hvordan var forholdet til moderen? Var det f.eks. far der skældte ud, og mor man blev trøstet af? Hvordan blev du opdraget? Hvad skete der, hvis man var artig? Hvad skete der, hvis man var uartig?

Børn og bedsteforældre

Hvor mange bedsteforældre havde du? Hvad kaldte du dine bedsteforældre? (F.eks. mormor, farfar, bedste, mm.). Beskriv dine bedsteforældre. Havde dine bedsteforældre arbejde? Hvilket? Hvor boede dine bedsteforældre? Beskriv dine bedsteforældres hjem. Hvor tit besøgte du dine bedsteforældre? Hvordan kom du hen til dine bedsteforældre? Hvor lang tid tog det at komme hen til dine bedsteforældre? Når du besøgte dine bedsteforældre, hvor længe var du så på besøg? Tog du alene over til dine bedsteforældre? Tog du over til dine bedsteforældre sammen med nogen? Hvem? Hvad lavede du hos dine bedsteforældre? Hvordan var stemningen hos dine bedsteforældre? Hvordan var dit forhold til dine bedsteforældre? Beskriv dine bedsteforældre. Hvilken betydning havde dine bedsteforældre?

Børn og dyr

Hvilke dyr havde du som barn? Hvor mange dyr havde du? Hvor gammel var du, da du fik dyr? Hvor længe havde du dyr? Hvor boede dine dyr? (inde, ude, i bryggerset, hos bedsteforældrene, i bur, i stalden, osv.). Hvis de boede i et bur, hvor stod så dette bur? Hvem havde lavet det? Hvad var dit forhold til dine dyr? Hvordan passede du dine dyr? Hvilken slags foder fik de? Hvor fik du deres foder fra? Lavede du det selv? Fik de rester? Blev det købt? Hvilken betydning havde dine dyr? Solgte du nogle af dine dyr? Hvem solgte du dem til? Hvad kostede dine dyr? Hvorfor solgte du dem? Hvor mange penge tjente du på dine dyr? Hvad blev pengene brugt til? Hvilken betydning havde det faktisk, at du kunne tjene penge på dine dyr? Hvor meget ansvar havde du for dine dyr? Var der andre, der havde ansvar for dine dyr? Hvem? Hvorfor? Ejede du dine dyr alene? Hvis nej, hvem ejede du dine dyr sammen med? Hvad lavede du med dine dyr? Legede du med dem? Hvordan? Udstillede du dem? Hvor foregik dette? Hvordan foregik dette? Vandt du nogen præmier? Tog du dig af vilde dyr? På hvilken måde tog du dig af dem? Hvilke dyr tog du dig af?

Ungdomsliv i 1950'erne – fra konfirmationen

Hvilken vej fulgte du efter konfirmationen? Hvordan var det at være ung i 1950'erne?

Skoleuddannelse

Hvilket uddannelsesforløb valgte du efter konfirmationen? Hvem valgte dette uddannelsesforløb? Var det dit eget valg? Hvorfor blev netop denne uddannelse valgt? Hvor boede du, mens du fulgte uddannelsen? Boede du hjemme? Hvor almindeligt var det at få denne uddannelse i 1950'erne? Var det en uddannelse for både drenge og piger? Benyt spørgsmålene i afsnittet om skolealderen s. 5-8.

Husholdningsskole

Hvor almindeligt var det at tage på husholdningsskole? Hvad var formålet med husholdningsskolen? Hvad var synet på husholdningsskoler? Hvor gammel var man, når man tog på husholdningsskole? Hvilken husholdningsskole gik du på? Hvorfor gik du på husholdningsskole? Var det dit eget valg? Hvor boede man? Boede man på skolen? Hvor ofte var man hjemme? Hvordan var boligforholdene? Hvad lærte man på husholdningsskole? Hvilke timer havde man? Hvordan foregik undervisningen? Hvad bestod undervisningstimerne af? Hvor foregik undervisningen? Hvordan så skolen ud? Hvor stor var den? Hvordan var den indrettet? Kunne drenge gå på husholdningsskole? Hvorfor/hvorfor ikke? Var der en tilsvarende skole rettet mod drenge? Hvilken betydning havde det, at du gik/havde gået på husholdningsskole?

Højskole

Hvor almindeligt var det at tage på højskole? Hvilket formål havde et højskoleophold? Hvor gammel var man, når man tog på højskole? Hvornår var du på højskole? Hvor gammel var du, da du kom på højskole? Hvor gamle var de øvrige højskoleelever? Hvor i landet kom de øvrige elever fra? Hvorfor tog man på højskole? Hvilken højskole var du på? Hvorfor blev denne højskole valgt? Hvor længe var man almindeligvis på højskole? Hvor længe var du på højskole? Hvordan så højskolen ud? Hvordan var skolen indrettet? Hvor mange elever kunne der være på højskolen? Hvor mange elever var der på højskolen samtidig med dig? Hvordan var sovefaciliteterne? Sov kvinder og mænd på samme gang? Hvor mange delte et værelse? Hvordan var soverummene indrettet? Hvilke opholdsrum var der? Hvordan var de indrettet? Hvordan så de udendørs områder ud? Hvordan var livet på højskolen? Hvilke regler var der? Hvordan var stemningen? Hvor

meget undervisning havde man? Hvad blev man undervist i? Hvordan foregik undervisningen? Hvad lavede man, når man ikke havde undervisning? Skulle man hjælpe med husarbejdet? Hvordan skulle man hjælpe til? (lave mad, gøre rent, osv.). Hvordan indgik højskolesangbogen? Hvor ofte sang man? Ved hvilke lejligheder sang man? Hvad lavede man om aftenen? Hvilke regler var der vedr. kæresterier? Hvor ofte var man hjemme? Hvilken betydning havde højskoleopholdet? Var du senere på højskole? Hvilke andre højskoler har du været på? Hvorfor valgte du at tage på højskole igen?

Læreplads

Hvornår kom du i lære? Hvad kom du i lære som? Hvorfor kom du i lære? Hvorfor blev det netop dette fag, du kom i lære i? Hvem besluttede, at du skulle i lære? Var det din egen beslutning? Hvordan blev din læreplads fundet? Hvor nemt var det at finde en læreplads? Hvor lå din læreplads? Hvor boede du, mens du var i lære? Hvordan var boligforholdene? Boede du hjemme? Hvordan kom du til og fra din læreplads? Hvor mange timer om dagen var du i lære? Hvilke dage om ugen var du i lære? Hvor ofte havde du fri? Hvilke ferier havde du under din læretid? Hvad lavede du, når du havde fri? Var der andre lærlinge? Hvor mange? Beskriv din læreplads. Hvor stor var arbejdspladsen? Hvordan så den ud? Hvordan foregik "undervisningen"? Hvordan var arbejdsmiljøet? Hvordan var forholdet mellem mester – svende – lærlinge, mm.? Hvad lærte du på din læreplads? Var du i lære andre steder? Hvor? Hvor længe? Skulle du gå i skole, samtidig med at du var i lære? Hvordan foregik denne undervisning? Hvordan var samspillet mellem undervisning og læreplads? Hvordan oplevede du læringsloven fra 1956? Hvilken betydning mener du, den nye læringslov havde? (for dig, for samfundet). Hvor længe var du i lære? Hvor almindeligt var det at gå i lære i 1950'erne? Hvilke fag gik drenge i lære som? Hvilke fag gik piger i lære som?

Arbejde

NB: Hvis der er tale om et "fritidsarbejde", se arbejde – børn og unge under uddannelse s. 12. Hvorfor skulle du arbejde efter konfirmationen? Hvem valgte, at du skulle ud at arbejde? Var det din egen beslutning? Hvor arbejdede du? Hvordan blev dit arbejde fundet? Havde du selv fundet arbejdet? Hvor nemt var det at finde arbejde? Hvilke dage skulle du arbejde? I hvilket tidsrum arbejdede du? Hvor mange timer arbejdede du? (om ugen, om dagen?). Beskriv arbejdspladsen. Hvor stor var den? Hvor mange ansatte var der? Hvad bestod dit arbejde i? Hvordan var arbejdsmiljøet? Hvor spiste man frokost? Hvor mange pauser havde man? Hvor lange var pauserne? Hvad brugte man pauserne til? Hvordan var forholdet til arbejdsgiveren? Hvor almindeligt var det at være medlem af en fagforening? Var du medlem af en fagforening? Hvorfor/hvorfor ikke? Hvor meget fik du i løn? Hvad blev pengene brugt på? Hvilke dage havde du fri fra arbejde? Hvilke ferier havde du? Skulle man selv betale for sin ferie? Hvad lavede du, når du havde fri? Hvilken betydning havde det, at du havde et arbejde? (f.eks. for dig selv, for familien). Hvad syntes du om dit arbejde? Hvor boede du? Boede du på arbejdspladsen? Hvordan var boligforholdene? Hvor langt var der fra din bopæl til arbejdet? Hvordan kom du på arbejde? Hvor almindeligt var det i 1950'erne, at man efter konfirmationen skulle arbejde? Tog du senere en uddannelse? Hvilken?

Unge og fritid

Hvad lavede unge i deres fritid? Hvor meget fritid havde unge i 1950'erne? Hvad lavede du i din fritid? Hvem var du sammen med i din fritid? Havde du en kæreste i 1950'erne? Hvordan fandt man en kæreste i 1950'erne? Hvordan var man kærester i 1950'erne? Hvad lavede man med sin kæreste? Hvilken betydning havde vennerne? Hvad lavede man med vennerne? Se hverdagsliv og fritid s. 21-26.

Unge og forældre

Se børn og forældre s. 12.

Unge og bedsteforældre

Se børn og bedsteforældre s. 12.

Voksenliv i 1950'erne

Hvornår mener du man blev betragtet som voksen i 1950'erne?

Forudgående uddannelse

Beskriv kort dit uddannelses- og arbejdsforløb gennem din barndom og din ungdom.

Arbejde og arbejdsliv

Hvor arbejdede du i 1950'erne? Hvorfor arbejdede du her? Hvordan kom du til at arbejde dette sted? Beskriv din arbejdsplads. Benyt også spørgsmålene i erhverv og arbejdsplads s. 33-38. Hvor lå arbejdspladsen? Hvor stor var arbejdspladsen? Hvor mange medarbejdere var der ansat? Hvordan var arbejdspladsen indrettet? Hvad arbejdede du som? Hvorfor havde du dette erhverv? Havde du selv valgt at arbejde indenfor dette erhverv? Hvad bestod dine arbejdsopgaver af? Hvordan var arbejdsmiljøet? Hvordan var forholdet mellem de ansatte? Hvordan var forholdet mellem arbejdsgiver og ansatte?

Hvilke pauser havde man? Hvornår spiste man frokost? Hvor spiste man frokost? Hvad spiste man til frokost? Hvor mange pauser havde man? Hvor lange var pauserne? Betalte man selv for sine pauser? Hvad brugte man pauserne til? Hvilke fridage havde man? Hvilke ferier havde man? Skulle man selv betale for sine fridage/ferier? Hvad brugte man sin fritid til? Hvordan kom dette til udtryk? Hvad blev ferien brugt til? Hvordan foregik det, hvis man blev syg? Hvordan vurderer du lønniveauet? Fik man en høj løn? Fik man en lav løn? Hvor mange lønindkomster havde din familie? Levede familien på én lønindkomst? Hvorfor var dette tilfældet? Hvor almindeligt var det at være medlem af en fagforening? Var du medlem af en fagforening? Hvorfor/hvorfor ikke? Hvilken betydning havde dette? Hvor langt havde du til arbejde? Hvordan kom du på arbejde? Hvor lang tid tog det at komme på arbejde? Havde du nogen pligter, du skulle udføre på vej til eller fra arbejde? Skulle du f.eks. aflevere/hente børn i børnehave, skole, osv.? Skulle der købes ind? Hvordan følte du, at balancen mellem arbejde og fritid fungerede? Hvordan følte du, at balancen mellem arbejde og familieliv fungerede? Hvilken udvikling mærkede du i dit arbejdsliv i løbet af 1950'erne?

Uddannelser taget i voksenlivet

Hvilken uddannelse tog du i dit voksenliv? Hvorfor tog du denne uddannelse? Hvilken betydning havde denne uddannelse? Se afsnittene om skolealderen s. 5-8 samt skoleuddannelse s. 13-14.

Hjemmegående husmor

Hvorfor var du hjemmegående i 1950'erne? Var det et bevidst valg? Var det et tvunget valg? Hvilke arbejdsopgaver havde du i hjemmet? Hvilken rutine fulgte du? Beskriv en almindelig dag. Hvad var synet på hjemmegående i 1950'erne? Var det et velrespekteret erhverv? Blev det betragtet som et ligegyldigt erhverv? Var det almindeligt at være hjemmegående? Kunne mænd være hjemmegående? Hvorfor tror du, man mente, at mænd ikke kunne være hjemmegående? Hvornår havde du fri? Hvis du ikke havde fri, hvorfor var dette tilfældet?

Arbejdsløs

Se erhverv og arbejdsplads s. 38.

Familieliv

Hvordan vil du karakterisere familielivet i 1950'erne? Hvor mange børn fik man almindeligvis? Hvor mange børn var der i din familie? Hvordan var forældrenes forhold til børnene? Hvordan opdragede man sine børn? Hvem opdrog børnene? (faderen, moderen, bedsteforældrene, byen, samfundet). På hvilken måde involverede forældrene sig i deres børns liv? Var der forskel på moderens og faderens forhold til børnene? Hvilken forskel? Var det f.eks. far der skældte ud, og mor børnene kom til, når de skulle trøstes? Hvilke forventninger var der til børnene? Hvilke krav stillede man til sine børn? Hvor gamle var børnene, når man begyndte at stille krav til dem? Blev børnene passet af andre end forældrene? Hvem? Benyttede man børnehaver? Hvorfor/hvorfor ikke? Passede bedsteforældrene deres børnebørn? Hvorfor/hvorfor ikke? Skulle de ældste børn passe de yngre? Hvor ofte? Hvad gjorde man i 1950'erne, hvis børnene havde været uartige? Blev børnene afstraffet? Hvordan blev de afstraffet? Hvem afstraffede dem? Læste man historier op for børnene? Hvornår gjorde man dette? Hvem gjorde dette? Hvad gjorde man, når børnene blev syge? Hvem passede dem?

Hvordan var arbejdsfordelingen i familien? Se evt. spørgsmålene om kønsrollemønster s. 27 samt om hjemmet s. 16-18. Hvordan var forholdet mellem forældrene? Hvilke rutiner var der i hjemmet? Hvornår stod man op om morgenen? Hvem havde hvilke opgaver? Hvornår på dagen lå de forskellige måltider? Spiste man sammen? Hvad samlede familien om? Hvad lavede man, når familien havde fri? Tog man f.eks. på udflugter? Hvor tog man hen? Hvad lavede man på udflugten? Havde man madkurv med? Hvad spiste man på udflugten? Hvor ofte gik man i biografen? Hvad samlede man sig om i hjemmet? (f.eks. fjernsynet, radioen, spil, osv.). Hvordan var forholdet til den øvrige familie? (f.eks. onkler, tanter, fætre, kusiner, osv.). Hvor ofte var man sammen med den øvrige familie? Ved hvilke lejligheder var man sammen med den øvrige familie? Hvilken betydning havde medlemmerne af den øvrige familie? Hvilke andre mennesker påvirkede hverdagen? (naboer, venner, bekendte). På hvilken måde var de en del af hverdagen? Hvilken betydning havde de?

Hjemmet

Hvor lå dit hjem? Hvem boede i hjemmet før jer? Var det et slægtshjem? Hvornår flyttede I ind? Hvorfor flyttede I ind? Hvordan så dit hjem ud? Hvilken type hjem var det? (en lejlighed, et rækkehus, et parcelhus, en villa, en gård). Hvornår var boligen opført? Hvor stor var den? Hvor mange etager var den på? Ejede I jeres hjem? Var det en lejebolig? Hvem lejede I af? Hvordan var boligen indrettet? Hvor mange rum var der? Hvordan var de forskellige rum indrettet? Hvilken teknologi var der i hjemmet? Se. evt. den teknologiske udvikling s. 30-31 samt understående kategorier.

Køkken, spisekammer og kartoffelkælder

Hvor stort var køkkenet? Hvordan var køkkenet indrettet? Var der rindende vand? Hvor fik man det rindende vand fra? Fik man det fra en pumpe? Fik man det fra en vandhane? Hvor fik man det varme vand fra? Hvordan vaskede man op? Hvem vaskede op? Havde I opvaskemaskine? Hvordan så komfuret ud? Havde man emhætte? Hvordan lavede man mad? Hvem lavede mad? Hvor opbevarede man madvarerne? Hvordan opbevarede man letfordærlige madvarer? Havde I køleskab? Gå evt. videre til kosten. Hvilke køkkenredskaber var der i køkkenet? Hvilke nye køkkenredskaber fik man i 1950'erne? Hvordan benyttedes disse? Hvilke funktioner havde køkkenet? Vaskede man tøj i køkkenet? Tog man bad i køkkenet? Strøg man tøj i køkkenet?

Havde I spisekammer? Havde I kartoffelkælder? Hvordan blev disse udnyttet? Hvad havde I i jeres spisekammer/kartoffelkælder?

Stuer og spisestuer

Hvor mange stuer havde I? Havde I en spisestue? Havde I en fin stue? Havde I en dagligstue? Hvordan var disse rum indrettet? (møbler, billeder, nips, osv.). Hvad var rummets funktion?

Toilettet og badeværelset

Hvor lå toilettet? Havde I toilet inde i huset? Var toilettet udenfor? Hvordan så toilettet ud? Hvad kaldte man toilettet? Hvordan var toilettet indrettet? Var der rindende vand? Hvordan så toilettet ud? Havde I træk og slip? Hvor almindeligt var det at have træk og slip? Hvad benyttede man som toiletpapir? Hvor almindeligt var det at vaske hænder efter toiletbesøg?

Havde I et badeværelse? Var der en bruser? Var der et badekar? Hvordan foregik det, når man skulle i bad? Hvordan vaskede man sig? Hvor ofte var man i bad? Hvilken sæbe benyttede man? Hvad vaskede man hår i? Hvilke hårplejeprodukter benyttede man? (f.eks. hårvand, pomade, mm.). Hvad benyttede man ellers til håret? (f.eks. hårtørrer, krøllejern, papillotter, osv.). Var der et spejl? Hvor ofte børstede man tænder? Med hvad børstede man tænder? Hvordan så tandbørsten ud? Hvilken slags tandpasta benyttede man? Delte man tandbørste med nogen? Hvem? Hvilke andre hygiejneprodukter benyttede man? Hvad benyttede man i forbindelse med menstruation? Hvordan barberede man sig? Hvilke skønhedsprodukter benyttede man?

Børneværelser og soveværelser

Hvor mange værelser var der? Hvem sov på hvilke værelser? Blev værelserne benyttet som andet end soveværelse? Hvad blev de benyttet som? (f.eks. børneværelserne, arbejdsværelse, syværelse, herreværelse). Hvordan var værelserne indrettet?

Værksteder, vaskerum, osv.

Hvilke øvrige rum havde hjemmet? Var der et værksted? Var der et vaskerum? Hvor vaskede man tøj? Hvor tit blev tøjet vasket? Hvem vaskede tøjet? Hvordan vaskede man tøj? Blev der benyttet vaskebræt? Blev der benyttet vaskemaskine? Beskriv proceduren, når man vaskede tøj? Hvilken type vaskemiddel brugte man? Benyttede man skyllemiddel? Hvilken slags? Benyttede man andet i forbindelse med tøjvask? Hvor blev tøjet tørret? Hvor meget af tøjet blev strøget? Hvordan strøg man tøjet? Hvilken slags strygejern benyttede man? Hvor meget af tøjet blev stivet? Hvordan stivede man?

Havde man garage? Hvad blev garagen benyttet til?

Generelt om indretningen

Hvilke møbler havde I? Hvor havde I møblerne fra? Var det nogen I havde arvet? Var de købt? Hvem havde købt dem? Var de købt i fællesskab? Hvorfor havde man valgt netop disse møbler? Var det fordi, at de var billige? Var det fordi, at de var moderne? Anså du dit hjem som moderne? Hvorfor/hvorfor ikke? Blev hjemmet moderniseret i løbet af 1950'erne? På hvilken måde? Var der rum, som børnene ikke måtte komme i? Hvilke? Hvorfor? Hvad var rummernes funktion? Havde I telefon? Hvor almindeligt var det at have telefon? Hvor mange telefoner var det almindeligt at have? Hvor mange telefoner havde I? Delte I jeres telefon/telefonlinie med nogen? Hvem? Hvorfor havde I telefon? Hvis man ikke havde telefon, hvad gjorde man så, hvis man skulle ringe til nogen? Hvordan benyttede man telefonen? Hvordan så telefonen ud? Hvilken betydning havde telefonen? Hvordan tror du, at de sønderjyske hjem var indrettet i forhold til hjemmene i det øvrige Danmark? Se i øvrigt spørgsmålene om den teknologiske udvikling s. 30-31.

Rengøring af huset

Hvem gjorde huset rent? (moderen, faderen, børnene, den unge pige). Hvorfor var det denne/disse person(er), der gjorde huset rent? Hvordan gjorde man rent? Hvilke rengøringsmidler benyttede man? Hvorfor benyttede man netop disse? Lavede man selv nogle af sine rengøringsmidler? (f.eks. grøn sæbe, pudsemiddel, osv.). Hvilke? Hvordan lavede man disse? Hvilke rengøringsredskaber benyttede man? (støvsuger, fejekoste, støvkoste, klude, avispapir, osv.). Hvor ofte gjorde man rent? Gjorde man lige meget rent hver gang? Gjorde man det hele rent på en gang? Gjorde man rent ad flere omgange? Beskriv hvordan man gjorde rent i de forskellige rum i hjemmet. F.eks., hvordan pudsede man vinduer?

Beboere

Hvor mange mennesker boede i hjemmet? Hvilke mennesker boede i hjemmet? Hvor gamle var de børn, der boede hjemme? Boede alle i samme bygning? Var der f.eks. nogen, der boede i en aftægtsbolig? Var der nogen, der boede i en arbejderbolig? Var der nogen, der boede i andre boliger tilknyttet hjemmet? Hvem boede i hvilke bygninger? Havde I tyende/ansatte? Hvor mange? Hvor mange karle/ piger? Hvor boede de? Hvordan var deres boligforhold? Hvilke arbejdsopgaver havde de? Hvordan var forholdet mellem familie og tyende/ansatte? Havde man nogen gange overnattende gæster? Hvor boede de? Havde familien dyr? Hvilke? Hvordan var forholdet til disse dyr? Hvem havde ansvaret for disse dyr? Hvis der er tale om en gård, se spørgsmålene i erhverv og arbejdsplads s. 33-37. Hvis der er tale om kæledyr se børn og dyr s. 13.

Have

Havde I have? Hvor stor var haven? Hvordan så haven ud? Hvad havde I i haven? Hvad blev haven brugt til? (f.eks. prydhave, køkkenhave, en have hvor børnene måtte lege, osv.). Havde I græsslåmaskine? Havde I drivhus? Hvad blev drivhuset benyttet til? Havde I haveskur? Hvad blev haveskuret benyttet til? Havde I en flagstang? Ved hvilke lejligheder flagede I? Hvilken betydning havde Dannebrog for jer? Havde I legeredskaber? Hvilke? Hvad indkredsede grunden? Havde I hæk? Hvilken slags? Hvor høj var den? Havde I stakit? Hvordan så det ud?

Kosten i 1950'erne

Hvordan vil du beskrive kosten i 1950'erne?

Hjemmeproduktion

Hvad producerede I selv? (f.eks. ved syltning, henkogning, bagning, slagting, saltning, røgning, eller hvis I lavede pølser, havde køkkenhave, havde høns, kaniner eller andre dyr, gik på jagt, osv.). Hvordan foregik denne produktionsproces? Hvorfor producerede I selv nogle af jeres fødevarer? Hvilken betydning havde det, at I selv producerede nogle af jeres fødevarer? Hvis der er tale om dyr, se desuden spørgsmålene om landbrug s. 33-37.

Butikker med fødevarer

Hvor købte I jeres madvarer? Hvilke madvarer blev indkøbt? I hvor mange forskellige butikker købte man sine madvarer? Hvilke madvarebutikker kan du nævne? (købmanden, slagteren, grønsagshandleren, ostehandleren, osv.). Benyt huskelisten til de forskellige butikker. Hvilke fødevarer kunne man købe i de enkelte butikker? Hvilke andre varer til husholdningen købte man i disse butikker? Hvilke nye typer fødevarer kom på markedet i 1950'erne? Købte man sine varer andre steder fra end i butikker? Hvor fik man sin mælk? Købte man sin mælk i en butik? Kom mælken med mælkedreng? Hvordan foregik det, når mælkedrengen kom med mælken? Hvornår på dagen kom mælken med mælkekusk? Hvordan så mælkekusken ud? Hvordan

så mælkevognen ud? Hvordan var mælkekuskens rutine? Hvor ofte kom den? Hvornår kom den? Hvorfor fik man sin mælk på denne måde? Hvor ofte fik man mælk? Eksisterede der en købmandsbil/købmandsbus? Hvordan så købmandsbussen ud? Hvad kunne man købe? Hvor ofte kom den? Hvornår kom den? Hvorfor havde man en købmandsbus? Hvilken betydning havde den? Havde man torvedage? Hvilke dage var torvedage? Hvor lå torvet? Hvad kunne man købe på torvet?

Huskeliste for butikker med fødevarer

1. Hvad hed butikken?
2. Hvem ejede butikken?
3. Hvor lå butikken?
  - a. Hvordan kom man til og fra butikken?
  - b. Hvordan fik man sine varer hjem fra butikken?
4. Hvordan så butikken ud?
  - a. Hvordan så butiksfacaden ud?
  - b. Hvad var der i udstillingsvinduet?
  - c. Hvor stor var butikken?
  - d. Hvordan var butikken indrettet?
5. Hvilke varer kunne man købe?
  - a. Hvordan så emballagen ud?
6. Hvordan foregik indkøbet?
  - a. Skulle man selv finde sine varer?
  - b. Fandt ekspedienten varerne frem?
  - c. Fik man varerne leveret?
7. Hvornår havde butikken åbent?
  - a. Hvilke dage?
  - b. I hvilket tidsrum?
  - c. Hvilke særlige åbningsdage havde butikken? (f.eks. i forbindelse med helligdage)
8. Hvor ofte handlede man i denne butik? (hver dag, en gang om ugen, osv.)
9. Hvilken udvikling gennemgik butikken i løbet af 1950'erne?

Opbevaring af madvarer

Hvor opbevarede man let fordærvelige fødevarer? Havde I køleskab? Hvordan så det ud? Hvor stort var det? Hvor almindeligt var det at have køleskab? Hvad kostede et køleskab? Havde I et spisekammer? Hvor stort var spisekammeret? Hvor lå spisekammeret i forhold til køkkenet? Havde I en kartoffelkælder? Hvor stor var kartoffelkælderen? Hvor lå kartoffelkælderen? Hvordan benyttede I spisekammeret/kartoffelkælderen? Hvordan konserverede man fødevarer i 1950'erne? Hvordan holdt man grønsager, frugt, mm., friskt? Hvilke konserveringsmetoder benyttede man? Benyttede man tørrede produkter? (f.eks. ærter, bønner, mm.). Benyttede man konserves? Hvilke fødevarer kunne man få som konserves? I hvilket omfang benyttede man de forskellige opbevaringsmetoder?

Måltiderne

Hvor ofte fik I varm mad? Hvornår fik I varm mad? Hvor ofte fik I kold mad? Hvornår fik I kold mad? Hvilke måltider havde man? Hvad bestod måltiderne af? Fik alle samme kost til måltiderne? Var der forskel på børns og voksnes mad? Fik f.eks. forældrene varm mad til middag og børnene

genopvarmet middagsmad til aftensmad? I hvilke situationer fik man forskellig kost? Hvor spiste I? Hvem spiste sammen? Spiste hele husholdningen sammen? Hvorfor/hvorfor ikke? Fik man særlige retter på særlige dage? Hvilke dage? Hvilke retter? Hvorfor var denne dag særlig? Hvad drak man til maden? Hvordan var bordet dækket? Hvordan var bordskikken? Fik voksne f.eks. først og børn sidst? Hvad skete der, hvis man ikke spiste op? Hvad skete der, hvis man legede med maden?

Kostsammensætningen

Hvad bestod kosten af? Hvad var synet på sund kost? Hvor vigtigt var det at spise varieret? Hvad spiste man? Hvad drak man? Hvor meget saft drak man? Hvilken slags saft drak man? Hvem havde lavet det? Hvor meget sodavand drak man? Hvor meget øl drak man? Hvor meget kaffe drak man? Hvor meget te drak man? Hvad kostede de forskellige drikkevarer? Hvilke andre drikkevarer drak man i 1950'erne? (vine, snaps, anden spiritus, juice, osv.). Var der noget, man kun drak til særlige lejligheder? Hvad? Benyt huskelisten.

Huskeliste for madvarer

1. Kød og fjerkræ
2. Fisk
3. Grønsager og kartofler
4. Frugt
5. Konserver
6. Ris, mel, pasta, morgenmadsprodukter, osv.
7. Kage, slik, bom, is og chokolade, tyggegummi
8. Drikkevarer – kaffe, te, saft, vand, mælk, alkohol, osv.

Huskeliste for kostsammensætningen

1. Hvilken slags _____ spiste/drak man?
  - a. Hvis der er tale om mad eller drikkevarer med et særligt produktnavn, hvad var så dette produktnavn? (f.eks. Carlsberg, Kelloggs, osv.). Hvorfor valgte man netop dette mærke?
2. Hvor almindeligt var det at spise/drikke _____?
3. Hvor fik man _____ fra?
4. Hvornår spiste/drak man _____?
  - a. Hvor ofte spiste/drak man _____?
  - b. Hvorfor spiste/drak man det ofte/sjældent?
  - c. Spiste/drak man det på bestemte tidspunkter af året? Hvilke?
  - d. Spiste/drak man det ved bestemte lejligheder? Hvilke?
5. Blev _____ tilberedt?
  - a. Hvordan blev det tilberedt?

Tilberedning og madopskrifter

Hvem lavede maden? Hvorfor netop denne person? Skulle børnene hjælpe med at lave mad? Gjaldt det både drenge og piger? Hvordan blev maden tilberedt? Hvad brugte man til at stege i? (fedt, smør, margarine, osv.). Hvilke krydderier benyttede man i maden? Hvordan bryggede man kaffe? Blev der benyttet erstatning? Hvorfor/hvorfor ikke? Hvilken type erstatning benyttede man? Hvorfor faldt valget på netop denne erstatning? Hvor meget erstatning benyttede man? Hvor ofte benyttede man erstatning? Var der lejligheder, hvor man valgte ikke at bruge

erstatning? Hvilke lejligheder? Hvilken betydning havde ophævelsen af kafferationeringen i 1952? Hvor udbredt var det sønderjyske kaffebord i 1950'erne? Gjorde man noget for at få maden til at strække længere? Hvad? Spiste man rester? Hvornår spiste man rester? Hvilke retter forbinder du med 1950'erne? Har du nogen opskrifter, der kan beskrive kosten i 1950'erne?

Hverdagsliv og fritid

Ungdomskultur

Hvordan vil du karakterisere ungdomskulturen i 1950'erne? Hvilke forskelle tror du, der var på ungdomskulturen i Sønderjylland og ungdomskulturen i det øvrige Danmark, f.eks. i København? Hvordan kom denne forskel til udtryk? Hvorfor tror du, at der var denne forskel? Hvordan var det at være ung i Sønderjylland i 1950'erne? Hvad fik man tiden til at gå med? Hvor kendt var begrebet teenager? Hvilken holdning havde man til begrebet? Hvilken holdning havde man til ungdomskulturen i Sønderjylland, det øvrige land, verden? Hvad var synet på de unge? Hvordan var forholdet mellem den unge og den ældre generation?

Gymnastik

Hvor almindeligt var det at dyrke gymnastik? Hvilke gymnastikforeninger eksisterede der? Hvem dyrkede gymnastik? Hvilket køn dyrkede gymnastik? Hvilket samfundslag dyrkede gymnastik? Dyrkede børn gymnastik? Dyrkede unge gymnastik? Dyrkede voksne gymnastik? Dyrkede ældre gymnastik? Hvorfor dyrkede man gymnastik? Var gymnastik på mode? Hvorfor tror du, at dette var tilfældet? Dyrkede man gymnastik, fordi det var sundt? Hvor ofte dyrkede man gymnastik? Hvornår på året dyrkede man gymnastik? I hvilket tidsrum lå gymnastikundervisningen? Hvilke ugedage lå gymnastikundervisningen almindeligvis? Hvor mange gange om ugen gik man til gymnastik? Hvor lang tid varede gymnastikundervisningen? Hvor dyrkede man gymnastik? Var der gymnastik i den by, man boede i? Dyrkede man gymnastik udenfor? Hvor? Hvornår? Hvordan foregik dette? I hvilken bygning dyrkede man gymnastik? Hvor stor var gymnastiksalen? Hvordan var gymnastiksalen indrettet? Hvilke omklædningsforhold var der? Klædte man om før træningen? Havde man klædt om hjemmefra? Hvordan så gymnastiktøjet ud? Hvilken slags gymnastiksko benyttede man? Hvor anskaffede man sit gymnastikudstyr? Hvilke badeforhold var der? Gik man i bad efter træningen? Hvor langt var der fra hjemmet til det sted, hvor man dyrkede gymnastik? Hvordan kom man til gymnastik? Hvordan kom man fra gymnastik? Hvor store var gymnastikholdene? Hvilke aldersgrupper var holdene inddelt i? Hvilken forudsætning havde underviseren for at kunne undervise i gymnastik? Hvilken type gymnastik dyrkede man? Hvad hed denne form for gymnastik? Hvilke øvelser lavede man? Benyttede man redskaber? Hvilke typer redskaber benyttede man? Hvordan så redskaberne ud? Hvilket materiale bestod redskaberne af? Hvordan indgik redskaberne i gymnastikken? Hvilken musik blev benyttet til gymnastikken? Hvor fik man musikken fra?

Gik man til opvisning? Gik man til stævner? Hvilke opvisninger/stævner gik man til? Hvorfor gik man til opvisning/stævner? Hvordan foregik det på opvisningerne/stævnerne? Hvor mange dage varede opvisningerne/stævnerne? Hvor overnattede man? Hvordan kom man dertil? Hvordan kom man derfra? Havde man noget særligt tøj på til opvisningen/stævnet? Hvordan så dette tøj ud? Konkurrerede man mod hinanden? Hvordan foregik dette? Hvilken betydning havde opvisningen/stævnet? Hvordan var forholdet mellem deltagerne på gymnastikholdet? Kunne du lide at gå til gymnastik? Hvorfor/hvorfor ikke?

Anden idræt og sport, f.eks. fodbold, håndbold, badminton, ridning, osv.

Hvilke andre former for idræt og sport dyrkede man? Hvorfor dyrkede man denne form for sport? Hvordan dyrkede man denne form for sport? Hvor almindelig var denne sport? Benyt evt. nogle af spørgsmålene i afsnittet om gymnastik. I hvilken grad eksisterede denne sport på professionelt plan? Hvor populær var denne sport? Var der sportsgrene, som man ikke selv gik til, men fulgte med i? Hvilke? Hvordan "dyrkede" man denne sport? Hvilken betydning havde denne sport?

Danseundervisning

Hvor almindeligt var det at gå til dans? Hvorfor gik man til dans? Hvor vigtigt var det at gå til dans? Anså man dans som dannelse? I hvilken alder gik man til dans? Hvor gik man til dans? Hvor langt var der til danseskolen? Hvordan kom man til og fra dans? Hvordan var dansesalen indrettet? Hvor længe havde danseskolen eksisteret? Hvilken forudsætning havde danselæreren for at undervise i dans? Beskriv din danselærer. Hvordan foregik danseundervisningen? Hvor fik man musikken fra? Hvilken slags musik blev der spillet? Hvad dansede man? Hvilke aldersgrupper var holdene inddelt i? Hvor store var holdene? Hvordan så ens tøj ud? Hvilken type dans dansede man? Hvem dansede med hvem? Skulle man danse dreng-pige? Hvorfor/hvorfor ikke? Hvad gjorde man, hvis der var flertal af drenge på holdet? Hvad gjorde man, hvis der var flertal af piger på holdet? Hvornår på året gik man til dans? Hvilke dage gik man til dans? Hvor ofte gik man til dans? I hvilket tidsrum gik man til dans? Hvornår var man til afdansningsbal? Hvordan foregik afdansningsballet? Hvor var man til afdansningsbal? Hvad var formålet med afdansningsballet? Hvad havde man på til afdansningsballet? Fik man nyt tøj til afdansningsballet?

Dansede man det samme på danseskolen som til baller og lignede? Hvad var grunden til dette? Hvilken betydning havde det, at du gik til dans? Kunne du lide at gå til dans? Hvorfor/hvorfor ikke?

Musikundervisning

Hvor almindeligt var det at gå til musikundervisning? Hvorfor gik man til musikundervisning? Anså man musikundervisning som dannelse? Hvordan fremgik det, at musikundervisning blev betragtet som dannelse? Hvor gammel var man, når man begyndte at få musikundervisning? Hvilke instrumenter fik du undervisning i? Hvem havde valgt, at du skulle undervises i dette instrument? Hvem blev du undervist af? Hvilke forudsætninger havde din underviser for at kunne undervise dig? Hvor blev du undervist? Blev du undervist på skolen, hos din underviser, hjemme? Hvordan var rummet, hvor du blev undervist, indrettet? Havde du dit eget instrument? Hvor havde du fået dit instrument fra? Havde du lånt dit instrument? Hvem lånte du dit instrument af? Hvordan så instrumentet ud? Hvad spillede du efter? Spillede du efter noder? Hvor ofte modtog du undervisning? Hvordan foregik undervisningen? Spillede du sammen med nogen? Hvem spillede du sammen med? Spillede du i orkester? Hvilken slags musik spillede du? Hvem valgte den musik, du skulle spille? Hvor mange timer øvede du dig? Spillede du koncerter? Ved hvilke lejligheder spillede du koncerter? Hvordan foregik det, når du spillede til koncerter? Kunne du lide at gå til musikundervisning? Hvorfor/Hvorfor ikke? Hvilken betydning havde det, at du gik til musikundervisning?

Teater

Hvor almindeligt var det at gå i teateret? Hvor ofte gik man i teateret? Hvorfor gik man i teateret? Ved hvilke lejligheder gik man i teateret? Gik man i teateret med skolen? Hvordan foregik dette? Hvilket teater blev benyttet? Hvor lå teateret? Hvor langt var der til teateret? Hvordan så teateret ud? Hvordan var teateret indrettet? Hvor mange sale var der? Hvor mange mennesker kunne sidde i salen? Hvilke forestillinger var der? Hvilke teaterstykker kunne man se i teateret? Hvad blev teateret elles benyttet til? Blev det f.eks. benyttet til koncerter? Hvilke? Hvad kunne man købe,

når man var i teateret? Kunne man købe et program? Kunne man købe slik/bom i teateret? Kunne man købe drikkevarer? Hvilke? Hvornår kunne man dette? Kunne man købe dette før forestillingen? Kunne man købe det i pausen? Hvad var holdningen til at spise i teateret? Hvad var holdningen til at drikke i teateret? Hvad havde man på, når man gik i teateret? Hvilken betydning havde teateret?

Baller og dansekultur

Hvor ofte var der bal? Ved hvilke lejligheder var der bal? Hvor tit gik man til bal? Hvor gik man til bal? Tog man til bal i sin by? Tog man til baller andre steder end i ens eget sogn? Hvor langt tog man for at komme til bal? Hvordan fandt man ud af, hvor der var bal? Hvor gammel skulle man være for at gå til bal? Hvor gammel var de, der gik til bal? Hvilke ugedage var der bal? I hvilket tidsrum foregik ballerne? Hvordan forberedte man sig, inden man skulle til bal? Hvad havde man på til bal? Mødtes man inden ballet startede? Hvor mødtes man? Hvad lavede man? Hvornår ankom man til ballet? Hvordan kom man til ballet? Hvornår gik man hjem fra ballet? Hvordan kom man hjem fra ballet? Hvordan foregik ballerne? Hvem arrangerede ballerne? Skulle man betale entre? Hvor meget? Hvilken bygning blev benyttet til baller? Hvordan var den indrettet? Hvordan var den pyntet op? Hvilke muligheder var der for at sidde ned? Hvad lavede man til ballerne? Hvordan var stemningen? Hvad drak man? Var der en bar? Hvad spiste man? Hvilken holdning var der til alkohol? Hvor mange blev fulde til ballerne? Hvem blev fulde til ballerne? Hvad blev man fuld af? Hvor ofte opstod der slåskamp? I hvilke situationer opstod der slåskamp? Hvilken musik blev spillet? Hvor fik man musikken fra? Var der en jukeboks? Var der et levende orkester? Hvem spillede? Hvor høj var musikken? Hvad blev der danset? Hvor meget blev der danset? Var der voksne med til ballet? Hvilke voksne var med til ballet? Hvorfor var der voksne med til ballet? Hvilken holdning havde voksne til ballerne? Var der kæresterier til ballerne? Hvordan foregik kæresterierne? Hvilken forskel var der på ballerne?

Café- og restaurantbesøg

Var der mulighed for at tage på café? Hvor almindeligt var det at tage på café? Hvor lå den nærmeste café? Hvilken café benyttede du? Hvor langt var der? Hvad kan du fortælle om cafékulturen i 1950'erne? Hvor ofte gik man på café? Hvornår tog man på café? Hvem gik man på café sammen med? Hvad lavede man på caféen? Hvad drak man på café? Hvad spiste man på café? Hvordan var caféen indrettet?

Mode

Hvad var på mode i Sønderjylland i 1950'erne? Hvilke moder opstod i dit lokalområde? Benyt huskelisten.

1. Tøjmode:
  - a. Kendte man f.eks. til "Læderjakker"? Kendte man til Teddy Boys?
  - b. Hvad anså man som anstændig påklædning?
  - c. Hvad anså man som uanstændig påklædning?
2. Hattemode
3. Skomode
4. Hårmode
5. Indretningsmode
6. Skønhedsmode og skønhedsideal
7. Musikmode
8. Bilmode

9. Legetøjsmode
10. Udtryks-, slang- og sprogmode

Huskeliste for mode

1. Hvad hed moden?
2. Hvornår opstod moden?
  - a. Hvornår sluttede moden?
3. Hvordan udtrykte moden sig?
  - a. Hvor stammede moden fra? (f.eks. USA, København, Århus, Sønderborg, osv.)
  - b. Hvad gik moden ud på?
  - c. Hvordan påvirkede moden hverdagen?
  - d. Hvem fulgte moden?
  - e. Udtrykte moden sig anderledes andre steder? (i regionen, Danmark, verden)
  - f. Hvordan udtrykte den sig anderledes?
4. Hvad var holdningen til moden? (de unges holdning, de voksnes holdning, de ældres holdning)

Idoldyrkelse

Hvordan vil du beskrive idoldyrkelsen i 1950'erne? På hvilken måde udtrykte idoldyrkelsen sig? Tror du, at idoldyrkelsen var anderledes i Sønderjylland i forhold til det øvrige Danmark, f.eks. København? Hvilke forskelle forestiller du dig, at der var? Hvorfor tror du, at der var disse forskelle? Hvilke idoler dyrkede man?

1. Filmidoler
2. Musikidoler
3. Sportsidoler
4. Andre idoler

Hvilke idoler havde du i 1950'erne? Hvorfor var netop disse dine idoler? Hvem delte du dine idoler sammen med? Hvordan dyrkede man sit idol? Læste man om sit idol? I hvad læste man om sine idoler? Eksisterede der særlige idolblade? Hvad kostede de? Hvor købte man dem? Hvor læste man om sine idoler? (på biblioteket, i kiosken, hjemme, hos vennerne, osv.). Samlede man billeder af sit idol? Hvor fik man billederne fra? Hvordan indgik billederne i idoldyrkelsen? Hang man dem op på sit værelse? Delte man sin idoldyrkelse med andre? Hvem? På hvilken måde? Var der mulighed for at melde sig ind i en fanklub? Hvordan meldte man sig ind i en fanklub? Hvad kostede det at melde sig ind i en fanklub? Hvilke fanklubber eksisterede der? Hvilke fordele var der ved at melde sig ind i en fanklub? Var det en officiel fanklub? Var det en uofficiel fanklub? Hvilken betydning havde dette?

Hvordan var det at være del af en fanklub? Forsøgte man at ligne sine idoler? På hvilken måde efterlignede man sine idoler? (f.eks. hårmode, tøjmode).

Hvilken betydning havde ens idoler? Forsøgte man at møde sine idoler? Hvordan? Tog man f.eks. til koncerter? Kontaktede man sine idoler? Hvordan kontaktede man dem? Skrev man breve til dem? Hvad skrev man? Fik man svar tilbage? Hvilket svar fik man tilbage? Hvilken betydning havde dette? Hvilken slags merchandise fandtes der? Hvad kostede det? Hvor kunne det købes? Hvad

købte du? Hvorfor? Hvilken holdning havde voksne/ældre til idoldyrkelse? Hvorfor tror du, at de havde denne holdning?

Eksempler på idoler:

1. Birthe Wilke	7. Henning Enoksen	13. Romy Schneider
2. Ib Mossin	8. Ebbe Langberg	14. Otto Brandenburg
3. Palle Lykke	9. Nina & Frederik	15. Marilyn Monroe
4. Vivi Bak	10. Harry Belafonte	16. Tommy Steele
5. Pat Boone	11. Laurie London	
6. Elvis Presley	12. Frankie Vaughan	

Musikkultur

Hvilken musikkultur eksisterede i 1950'ernes Sønderjylland? Hvordan kom musikkulturen til udtryk? Hvilken slags musik lyttede man til? Tror du, at musikkulturen var anderledes i det øvrige land/verden? Hvordan tror du, at den var anderledes? Hvorfor tror du, at den var anderledes? Benyt huskelisten.

1. Jazz
2. Rock n' Roll
3. Klassisk musik
4. Folkemusik
5. Dansktop
6. Filmmusik
7. Grandprixmusik
8. Dansk musik
9. Udenlandsk musik

Hvor lyttede man til musikken? (hjemme, hos vennerne, i byen, andre steder). Hvordan hørte man musik? Hørte man den i radioen? Købte man plader? Hvor almindeligt var det at have en grammofonafspiller? Hvordan så den ud? Hvem benyttede denne? Hvordan benyttede man den? Hvorfor benyttede man dette medie til at aflytte musik? Se evt. radio og radioudsendelser s. 31. Jukeboksen kom til Danmark i 1956, kendte man i 1950'erne til jukebokse i dit lokalområde? Hvor ofte lyttede man til musik? Hvornår lyttede man til musik? Hvilken forskel var der på den musik, de ældre hørte, og den de unge hørte? Hvad mente de ældre om de unges musik? Hvilken slags musik var populær hos de unge? Hvilken slags musik var populær hos ældre? Hvilke musiknumre husker du fra 1950'erne? Hvem spillede disse numre? Hvorfor nævner du netop disse numre? Fortsæt evt. ved idoldyrkelse s. 24. Hvad betød musikken for dig?

Huskeliste for musikkultur

1. Hvilken slags musik var det?
  - a. Var musikken opstået i tiden omkring 1950'erne? Hvornår?
2. Hvem spillede musikken? Hvilket band? Hvilken sanger?
  - a. Havde de et særligt image? Hvilket?
  - b. Hvor kom de fra? (land, by, område)
3. Hvordan dyrkede man musikken?

- a. Hvor dyrkede man musikken? (hjemme, hos vennerne, til fester, til baller, til koncerter, osv.)
  - b. Hvilket medie benyttede man? (radio, fjernsyn, grammofon, jukeboks)
  - c. Spillede man selv musikken? Hvordan foregik dette?
4. Hvad var synet på musikken?
  5. Hvilken betydning havde musikken?

Biograf

Hvor almindeligt var det at gå i biografen? Hvor ofte gik man i biografen? Ved hvilke lejligheder gik man i biografen? Hvilken biograf(er) benyttede man? Var der drive-in biografer? Hvor lå biografen? Hvad hed biografen? Hvad kaldte man biografen? Hvem ejede biografen? Hvor langt havde man til biografen? Hvordan kom man over til biografen? Hvordan så biografen ud? Hvordan var biografen indrettet? Hvor mange sale havde biografen? Hvordan var salene indrettet? Hvor mange mennesker kunne sidde i salen? Hvilken slags stole sad man i? Hvordan så lærredet ud? Hvordan så billetsalget ud? Hvad kostede en biografbillet? Hvor dyrt var dette i 1950'erne? Hvad kunne man købe udover biografbilletter? Hvad kunne man købe at spise? Kunne man købe slik/bom? Kunne man købe popcorn? Hvad kunne man købe at drikke? Måtte man tage hjemmebragt mad med i biografen? Måtte man tage drikkevarer med i biografen? Overholdt man disse regler? Hvad tog man med i biografen?

Hvad viste biografen? Hvilke film blev der vist i 1950'erne? Hvor ofte kom der nye film? Viste biografen nyhedsfilm? Hvad var grunden til dette? Hvor ofte? Kunne man se 3D-film? Hvordan foregik dette? Hvordan var 3D-effekten? Blev der vist noget før filmen startede? Hvad? (reklamer, de tre garder piger, osv.). Hvilke film var populære i 1950'erne? Hvorfor tror du, at de var populære? Hvordan fremgik det, at de var populære? Hvilke film var upopulære? Hvordan fremgik dette? Hvad så du i biografen? Hvilke filmstjerner kan du huske fra 1950'erne? Hvilke danske skuespillere husker du? Hvilke udenlandske skuespillere husker du? Hvilken idoldyrkelse var der af disse skuespillere? Se evt. idoldyrkelse s. 24. Hvornår havde biografen åbent? Hvilke dage om ugen havde biografen åbent? I hvilket tidsrum havde biografen åbent? Hvor gammel var man, når man tog alene i biografen? Var der aldersgrænser på filmene? Hvem gik man i biografen sammen med? Gik man i biografen sammen med sine forældre? Gik man i biografen sammen med sine venner? Gik man i biografen sammen med sin kæreste? Gik man i biografen sammen med sine søskende? Eksisterede der skole-bio? Hvordan foregik dette? Hvordan opførte man sig i biografen?

Eksempler på film fra 1950'erne:

1. Farlig ungdom	7. Disney tegnefilm: Peter Pan, Alice i Eventyrland
2. Mød mig på Cassiopeia	8. Hitchcock
3. Soldaterkammerater	9. Forfølgeren (The Searchers) med John Wayne
4. Far til fire	
5. Morten Korch	
6. Animal Farm	

Bøger, ugeblade, tegneserier og aviser

Hvilke bøger læste man i 1950'erne? Hvilke bøger var der for ældre? Hvilke bøger var der for unge? Hvilke bøger var der for børn? Var der nogle bøger, der rettede sig mod et bestemt køn? Hvilke? Hvilket køn rettede de sig imod? Hvordan rettede de sig mod kønnet?

Hvilken bog forbinder du især med 1950'erne? Hvad hed bogen? Hvem skrev den? Hvad handlede bogen om? Hvilken genre var bogen? Hvorfor nævner du netop denne bog? Hvad syntes du om bogen? Hvad er baggrunden for din mening? Hvor meget tid benyttede man på at læse bøger? Hvor ofte læste man? Hvornår læste man? Hvor fik man bøgerne fra? Købte man bøgerne? Hvad kostede de? Lånte man dem på biblioteket? Hvor lå biblioteket? Hvilke regler var der for biblioteksbøger? Hvor længe måtte man låne en bog? Hvor mange bøger måtte man låne ad gangen? Hvor længe måtte man låne en bog? Lånte man dem andre steder fra? Hvilken betydning havde bøger i 1950'erne?

Hvilke ugeblade læste man i 1950'erne? Hvem læste ugeblade? (ældre, voksne, unge, børn, mænd, kvinder, osv.). Hvilke ugeblade var der for ældre? Hvilke ugeblade var der for unge? Hvilke ugeblade var der for børn? Var der nogle ugeblade, der rettede sig mod et bestemt køn? Hvilke? Hvilket køn rettede de sig imod? Hvordan rettede de sig mod kønnet? Hvor købte man ugeblade? Hvad kostede de? Hvor ofte udkom de? Hvad omhandlede de? Læste man tegneserier? Hvem læste tegneserier? Hvilke tegneserier eksisterede der? Hvornår udkom de? Hvilke tegneserier var populære? Hvorfor var de populære? Hvad handlede de om? Tegnedes man sine egne tegneserier? Hvad var synet på tegneserier? Hvorfor havde man dette syn på tegneserier? Benyt evt. ovenstående spørgsmål til at beskrive ugebladene og tegneserierne.

Hvilke aviser læste man? Havde aviserne en særlig politisk holdning? Hvilken? Hvem læste avis? Hvor ofte fik man avis? Hvordan fik man avis? Kom den med bud? Købte man den i en forretning? Hvilken forretning købte man den i? Hvad kostede avisen? Hvem læste avis? Hvorfor læste man avis? Fandtes der lokalaviser? Hvilke? Hvor ofte kom disse? Hvad indeholdt de? Benyt evt. ovenstående spørgsmål til at beskrive aviserne.

Velfærd

Hvad definerer du som velfærd? Hvordan var velfærden i 1950'erne? Hvordan udviklede velfærden sig i løbet af 1950'erne? På hvilken måde mærkede du velfærden? Hvilken betydning havde velfærdsudviklingen? (for dig, lokalområdet, regionen, Danmark).

Kønsrollemønstre

Hvordan var kønsrollefordelingen i 1950'erne? Hvad blev anset som mandens opgaver? Hvorfor? Hvad blev anset som kvindens opgaver? Hvorfor? Blev drenge og piger opdraget forskelligt? Hvordan blev de opdraget forskelligt? Hvordan udtrykte kønsrollemønstret sig i skolen? Skete der i 1950'erne ændringer i kønsrollemønstret? Hvilke ændringer skete der i kønsrollemønstret? Hvorfor tror du, at der skete ændringer i kønsrollemønstret? Hvilken betydning havde kønsroller? Hvordan gav kønsrollerne sig til udtryk hos børnene? (i skolen, leg, opdragelsen, i deres pligter, osv.). Hvad var grunden til dette? Hvilken betydning havde dette? Hvad var holdningen til kønsroller? Hvordan gav dette sig til udtryk? Skete der ændringer i kønsrollemønstret i løbet af 1950'erne? Hvilke? Hvordan kom dette til udtryk? Hvilken betydning havde det? Hvorfor skete der ændringer? Tror du, at kønsrollemønstret var anderledes uden for Sønderjylland? På hvilken måde? Hvorfor mener du dette?

Transportmidler og transportnet

Hvilke transportmidler benyttede man sig af i 1950'erne? Hvilke transportmidler var i gadebilledet i Sønderjylland? Hvordan så de forskellige transportmidler ud? Hvem benyttede hvilke slags transportmidler? Hvornår benyttedes de? Hvor meget offentligt transport var der i dit lokalområde? Hvad kostede offentlig transport? Hvor almindeligt var det, at mænd havde kørekort? Hvor almindeligt var det, at kvinder havde kørekort? Hvor almindeligt var det at have bil? Hvilke typer biler var der i gadebilledet? Benyt huskelisten. Hvordan var vejnettet? Hvordan

udviklede det sig i løbet af 1950'erne? Hvordan var jernbanenettet? Hvordan udviklede det sig i løbet af 1950'erne? Hvilke sejlruiter var der? Hvordan udviklede de sig i løbet af 1950'erne?

1. Biler i 1950'erne
2. Cykler
3. Busser
4. Sporvogne
5. Tog
6. Lastbiler
7. Færger
8. Motorcykler
9. Knallerter og scootere
10. Vejnet
11. Jernbanenet
12. Sejlruiter
13. Andet

Huskeliste for transportmidler

1. Hvordan så transportmidlet ud?
  - a. Hvilke mange typer eksisterede der?
  - b. Hvad kostede transportmidlet?
  - c. Hvilken vedligeholdelse var tilknyttet transportmidlet? (reparationer, påfyldning af brændstof, osv.)
  - d. Hvordan foregik denne vedligeholdelse?
2. Hvem benyttede sig af transportmidlet? Hvorfor?
3. Hvornår benyttede man transportmidlet?
4. Hvilken betydning havde transportmidlet?
5. På hvilken måde prægede transportmidlet gadebilledet?

Kolonihaver

Hvornår fik I kolonihave? Hvorfor valgte I at få en kolonihave? Hvilke formål havde kolonihaven? Hvor lå jeres kolonihave? Hvor langt var der mellem hjem og kolonihave? Hvilke omgivelser omkransede kolonihaven? Lå kolonihaven tæt på skoven, midt i byen, tæt på marker, tæt ved vandet, osv.? Hvor stor var jeres kolonihave? Ejede I jeres kolonihave? Lejede I jeres kolonihave? Hvad kostede den? Fulgte der haveredskaber med? Var haven beplantet, da I overtog den? Hvilke regler var der? Havde I et kolonihavehus? Hvornår fik I huset? Hvordan så kolonihavehuset ud? Hvor stort var det? Hvad blev det brugt til? Overnattede I i kolonihavehuset? Hvilke faciliteter havde det? (rindende vand, toiletforhold, køkkenforhold, overnatningsforhold, elektricitet, osv.). Hvilke møbler havde I?

Hvornår var I i jeres kolonihave? Hvad havde I i jeres have? Var det en prydhave, nyttehhave, andet? Hvad brugte I kolonihaven til? Hvor ofte benyttedes kolonihaven? Hvornår på året var man i kolonihaven? Brugtes haven i forbindelse med særlige arrangementer? Hvilke? (familiefester, fejring af fødselsdag, bryllup, osv.). Hvordan var forholdet til de øvrige kolonihaveejere/-lejere? Hvor længe havde I jeres kolonihave? Hvilken betydning havde kolonihaven? Hvor almindeligt var det at have kolonihave? Hvilken type mennesker valgte at have en kolonihave? Hvad var synet på kolonihaver?

Sommerferie

Hvad lavede man om sommeren? Tog man på stranden? Hvilken strand tog man til? Hvordan var stranden? Hvad lavede man på stranden? Lavede man sandslotte? Hvordan? Samlede man ting? Hvilke ting? Hvor ofte var man ude at bade? Hvor tog man hen, når man ville ud at bade? Hvem tog man ud at bade med? Skulle man arbejde om sommeren? Hvorfor? Hvor? Benyt evt. spørgsmålene om arbejde s. 12. Hvilke udflugter var man på? Plukkede man bær? Hvilke bær plukkede man? Hvor plukkede man bær? Hvorfor plukkede man bær? Hvilke lege legede man? Se leg s. 10-11. Hvordan slappede man af? Hvordan hyggede man sig med familien? Hvordan husker du sommervejret i 1950'erne? Grillede man?

Hvilke andre ferier havde man? Hvad lavede man i disse ferier?

Sommerhus

Hvor almindeligt var det at være i sommerhus? Hvor var du i sommerhus? Hvem ejede sommerhuset?

Eget sommerhus: Hvorfor besluttede I at købe et sommerhus? Hvor lå sommerhuset? Hvorfor valgte I det pågældende sted? Hvor stort var sommerhuset? Hvordan var sommerhuset indrettet? Hvem bestemte udformningen af sommerhuset? Hvad kostede sommerhuset? Blev sommerhuset udlejet? Hvordan? Til hvem? Hvornår?

Lejet sommerhus: Hvem lejede I det af? Hvordan fandt I sommerhuset? Lejede I sommerhus flere gange? Var det det samme sommerhus år efter år? Hvis de var forskellige, hvilke steder besøgte I så?

Generelt om sommerhus: Hvad lavede I, når I var i sommerhus? Hvor stort var sommerhuset? Hvordan så sommerhuset ud? Hvordan var det indrettet? Hvordan var faciliteterne i forhold til hjemmet? Hvordan så området, hvor sommerhuset lå, ud? Hvordan var huset møbleret? Hvor langt var der til stranden? Hvordan var stranden? Havde I egen badebro? Hvor stor var haven? Hvordan var haven indrettet? Var der flagstang? Hvornår flagede man? Hvad gjorde I med jeres kæledyr? Tog I dem med? Blev de passet? Hvor? Af hvem? Passede nogen på jeres hus? Hvem passede på jeres hus? Hvad havde I med i sommerhuset? (tøj, mad, personlig hygiejne, sengetøj, madvarer, legetøj, spil, cykler, osv.). Beskriv rejsen fra hjemmet til sommerhuset. Hvornår på året var man i sommerhus? Hvordan var stemningen, når man skulle i sommerhus? Hvordan lavede I mad? Hvad bestod kosten ofte af? Hvilke forskelle var der mellem kosten i sommerhuset og kosten hjemme? Grillede man? Hvordan var huset indrettet i forhold til hjemmet? Hvad fik man tiden til at gå med i sommerhuset? Hvor tit var I ude at bade? Blev der holdt særlige fester? Hvilke? Hvornår? Hvordan foregik disse fester? Var der særlige forlystelser? Hvilke? Hvordan adskilte dagene i sommerhuset sig fra hverdagene? Beskriv de øvrige sommerhusgæster. Hvor mange danske sommerhusgæster var der i området? Hvor mange udenlandske gæster var der i området? Hvilke lande kom de fra? Hvilken holdning havde man til de udenlandske gæster? Hvor almindeligt var det at benytte samme sommerhus år efter år? Skrev man brev hjem? Hvem skrev man til? Hvad skrev man på? (brevpapir, postkort). Hvordan mindedes I sommerferien? Tog I fotografier, lavede I en scrapbog, osv.? Hvad skulle der gøres, når man skulle hjem? Skulle huset gøres rent? Skulle gardinerne rulles for pga. indbrud? Hvilken ugedag tog man almindeligvis hjem? Hvordan var stemningen, når man skulle rejse fra sommerhuset?

Ferie andre steder

Har I holdt sommerferie andre steder? Hvor? Har I holdt ferie i udlandet? Har I holdt sommerferie på andre måder? Hvilke? Hvornår? Tog I på camping? Tog I på telttur? Hvor tog I hen? Hvad boede I i? Benyt evt. nogle af de ovenstående spørgsmål til at konkretisere disse ferier.

Hvor ofte rejste man væk fra hjemmet? Hvor langt rejste man? Med hvad rejste man?

Sundhed og vaccinationer mod f.eks. polio

Hvordan forholdt man sig til sundhed i 1950'erne? Hvad var holdningen til vaccination? Hvad blev man vaccineret imod? Hvorfor blev man vaccineret? Hvornår blev man vaccineret? Hvem blev vaccineret?

Hvor ofte gik man til lægen? Hvornår gik man til lægen? Benyttede man sig af gamle husråd?

Hvilke husråd benyttede man sig af? Hvilken fokus havde man på hygiejne? Hvilke epidemier var der i 1950'erne? Hvilke sygdomme frygtede man?

Hvor langt var der til lægen? Beskriv den praktiserende læge. Hvilket forhold havde man til sin læge? Hvordan så lægepraksissen ud? Hvor langt var der til sygehuset? Hvordan så sygehuset ud i 1950'erne? Hvordan foregik det, hvis man var indlagt på sygehuset? Hvordan var stuegangen? Hvordan så lægerne ud? Hvordan så sygeplejerskerne ud? Hvornår måtte man få besøg? Hvordan var stuerne indrettet? Hvor mange delte stue? Måtte forældrene overnatte, hvis barnet var indlagt? Hvilken mad fik man, når man var indlagt? Hvor mange kvindelige læger fandtes der? Beskriv evt. en oplevelse på sygehuset.

Den teknologiske udvikling

Hvilken teknologisk udvikling forbinder du med 1950'erne? Hvordan påvirkede den teknologiske udvikling livet? Hvilke teknologiske fremskridt forbinder du med 1950'erne? Hvilke teknologier blev almindeligt tilgængelige i 1950'erne? Hvilken påvirkning havde teknologiens udvikling på dig? Hvordan påvirkede teknologiens udvikling samfundet? Hvordan påvirkede teknologiens udvikling lokalområdet? Hvorfor tror du, at teknologien havde denne påvirkning? Udskilte den teknologiske udvikling i Sønderjylland sig fra den i det øvrige land/verden? På hvilken måde? Fandtes der udstillinger, hvor man blev præsenteret for ny teknologi? Hvor oplevede du dette? Hvorfor? Hvordan foregik dette?

1. Husholdningen: opvaskemaskine, vaskemaskine, støvsuger, komfur, osv.
2. Medier: fjernsyn, radio, grammofon
3. Videnskab: rumfart, medicinvidenskab, osv.

Fjernsyn og fjernsynsudsendelser

Hvor almindeligt var det at have fjernsyn i 1950'erne? Hvornår fik du fjernsyn? Hvorfor fik du fjernsyn på dette tidspunkt? Hvordan så fjernsynet ud? Hvor stort var det? Hvilket materiale var det lavet af? Hvordan skiftede man kanal? Hvordan skruede man op for lyden? Hvor stod antennen? Hvordan så antennen ud? Hvem installerede fjernsynet? Kunne man selv installere fjernsynet? Hvad kostede et fjernsyn? Hvor stod fjernsynet? Hvilken betydning havde fjernsynet? Hvilken statusværdi havde fjernsynet? Hvor mange fjernsyn var det almindeligt at have i en husholdning?

Hvor ofte blev der sendt fjernsynsudsendelser? Hvornår blev der sendt fjernsynsudsendelser? Hvad kunne man se på skærmen, når der ikke var fjernsynsudsendelser? Hvilke lande kunne man se fjernsynsudsendelser fra i Sønderjylland? Hvor mange kanaler var der? Hvilke kanaler var der? Hvilken forskel var der på de danske og de udenlandske fjernsynskanaler? Hvilke kanaler foretrak du? Hvorfor foretrak du disse? Hvilke udsendelser blev der sendt i 1950'erne? Hvilke udsendelser foretrak du? Hvorfor foretrak du disse? Hvad handlede disse udsendelser om? Hvornår blev de sendt? Hvem så du udsendelserne sammen med?

Hvad gjorde man, hvis man ikke havde et fjernsyn? Hvilken betydning havde fjernsynet? Hvem så man fjernsyn sammen med? Samledes familien omkring fjernsynet? Hvem bestemte, hvad man skulle se? Se huskelisten.

Radio og radioudsendelser

Hvor almindeligt var det at have radio i 1950'erne? Hvor mange radioer havde en gennemsnitsfamilie? Hvor ofte hørte man radio? Hvorfra fik radioen sin strømforsyning? Var den tilsluttet en stikkontakt? Kørte den på batterier? Hvor stod radioen? Hvordan så radioen ud? Hvilket materiale var den lavet af? Hvor stor var den? Kunne man tage den med sig? Tog man den nogle gange med sig? Hvor tog man den med hen? I hvilke situationer tog man radioen med? Hvor mange kanaler var der? Hvilke kanaler var der? Hvilken forskel var der på de danske og de udenlandske radiokanaler? Hvilke kanaler foretrak du? Hvorfor foretrak du disse? Eksisterede der piratradio? Hvilke? Hvorfor eksisterede der piratradiokanaler? Hvad var synet på/holdningen til piratradio?

Hvor ofte blev der sendt radioudsendelser? Hvornår blev der sendt radioudsendelser? Hvilke lande kunne man høre radioudsendelser fra i Sønderjylland? Hvilke radioudsendelser blev der sendt i 1950'erne? På hvilken frekvens blev udsendelserne sendt? Hvilke udsendelser foretrak du? Hvorfor foretrak du disse udsendelser? Hvad handlede disse udsendelser om? Hvornår blev de sendt? Hvem hørte du udsendelserne sammen med?

Hvad gjorde man, hvis man ikke havde en radio? Hvilken betydning havde radioen? Hvem hørte man radio sammen med? Hvornår samledes familien omkring radioen? Hvem bestemte, hvad man skulle høre? Hvad lavede man, mens man lyttede til radioen? Se huskelisten.

1. Børneudsendelser og julekalendere
2. TV-avisen / radioavisen
3. Underholdningsprogrammer og musikudsendelser (f.eks. Kvit eller Dobbelt, Giro 413)
4. Madlavningsprogrammer, husholdningsudsendelser og lignende
5. Dokumentarudsendelser
6. Serier og udsendelser fra TV-teateret og Radio-teateret

Huskeliste til radio og fjernsyn

1. Hvad hed udsendelsen?
2. Hvornår blev udsendelsen sendt?
  - a. Blev udsendelsen sendt over en længere periode? (f.eks. i X-antal uger)
3. Hvad omhandlede udsendelsen?
  - a. Hvem medvirkede?
  - b. Hvad var handlingen?
  - c. Hvor lang var udsendelsen?
4. Hvem henvendte udsendelsen sig til? (børn, unge, ældre, kvinder, mænd)
  - a. Havde udsendelsen et særligt formål? Hvilket? (opdragende, underholdende, lærende osv.)
  - b. Kunne lytterne/seerne deltage i udsendelsen? Hvordan foregik dette?
5. Fra hvilket land blev udsendelsen sendt fra?
  - a. På hvilket sprog var udsendelsen?
  - b. Hvilken betydning havde sproget?
6. Hvem så du udsendelsen sammen med?

7. Hvad syntes ud om udsendelsen? Hvorfor?

Politik

Hvilke politiske emner husker du fra 1950'erne? Bed om en detaljeret beskrivelse af det politiske emne, se huskelisten.

1. Hvilke lokalpolitiske emner husker du?
2. Hvilke sønderjyske politiske emner husker du?
3. Hvilke landspolitiske emner husker du?
4. Hvilke verdenspolitiske emner husker du?
5. Hvilke politiske personer husker du? (lokalpolitiske, landspolitiske)
6. Hvilke valg husker du? (f.eks. kommunevalg, folketingsvalg, osv.)

Ændring af tronfølgeloven i 1953

Hvad kan du fortælle om ændringen af tronfølgeloven? Hvordan forholdt medierne sig til det? Hvad var befolkningens holdning? Stemte du? Hvordan foregik dette? Hvilke følelser var der forbundet med ændringen af tronfølgeloven? Hvordan gav dette sig til udtryk? Hvilke følelser var der forbundet med, at prinsesse Margrethe blev kronprinsesse? Hvordan gav dette sig til udtryk? Hvilken betydning havde dette?

Forholdet mellem det danske flertal og det tyske mindretal

Hvordan var forholdet mellem det danske flertal og det tyske mindretal? I hvilke situationer gav dette forhold sig udtryk? Hvad var grunden til dette forhold? Hvordan påvirkede dette forhold befolkningen/lokalbefolkningen? Hvilke konsekvenser medførte forholdet? Hvordan oplevede du dette forhold? Hvilken holdning eksisterede der? Hvordan kom dette til udtryk? Hvad betød det? NB: Dette emne kræver, at meddeler er fortrolig med interviewer, da nogen måske ville kunne anse det som et følsomt emne.

Andre politiske emner:

1. Lokalpolitiske personer
2. Regionalpolitiske personer
3. Landpolitiske personer
4. København-Bonn erklæringen
5. Kommunevalg
6. Folketingsvalg
7. Ændring af skoleloven i 1958
8. Arbejderbevægelse og fagforening
9. Den kolde krig
10. Atomkraft og atombomber
11. Loven om folkepension i 1956
12. Afstemning om ny valgretsalder i 1953
13. Nato etableret i 1948, Danmark kom med i 1949
14. FN etableret i 1945, Danmark kom med i 1945
15. EF (oprettet i 1957, Danmark blev medlem i 1973)
16. Udenlandske begivenheder, der påvirkede livet i Sønderjylland
17. Forholdet til udlandet

18. Rumfart – f.eks. Leika – det første levende væsen i rummet i 1957
19. Forholdet til Tyskland

Huskeliste til politiske emner:

1. Hvilke år var centrale for det politiske emne?
2. Hvad drejede emnet sig om?
3. Hvad var holdningen til emnet? (politisk holdning, befolkningens holdning, enkeltpersoners holdninger)
  - a. I hvilke situationer gav dette sig udtryk?
  - b. Hvad lå til grund for denne holdning?
  - c. Hvilken betydning havde denne holdning?
  - d. Hvad var din holdning til emnet? Hvad lå til grund for denne holdning? Hvilken betydning havde denne holdning?
4. Hvilken påvirkning havde emnet? (på dagliglivet, det politiske liv, samfundet, verden)
  - a. I hvilke situationer kom dette til udtryk?
  - b. Hvorfor havde det denne påvirkning?
  - c. På hvilken måde påvirkede emnet dig?

Erhverv og arbejdsplads

Hvordan vil du karakterisere arbejdslivet i 1950'erne? På hvilken måde udviklede arbejdslivet sig i 1950'erne? Hvilke arbejdsmæssige udfordringer oplevede man i 1950'erne?

Landbrug i 1950'erne

Hvordan foregik landbruget i 1950'erne? Hvilken type landbrug drev du? Hvilken slags landmand var du? (husmand, gårdmand, ejer af en proprietærgård, ejer af et fritidslandbrug, andet).

Bygningerne og grunden

Hvor stor var gården? Hvor lå gården? Var det en slægtsgård? Hvis nej, hvornår blev gården da købt? Hvad kostede den? Hvorfor valgte du at drive en gård? Hvornår overtog du gården/slægtsgården? Hvilke forudsætninger lå bag overtagelsen? Hvilken erfaring havde du med landbrug ved overtagelsen? Hvordan så hovedbygningen ud? Se huskelisten samt spørgsmålene om hjemmet s. 16-18.

Hvor mange tilbygninger var der? Hvilke tilbygninger var der? (f.eks. stalde). Var nogen af tilbygningerne forbundet med huset? Hvilke tilbygninger var forbundet med huset? På hvilken måde var de forbundet til huset? Hvorfor var de forbundet med huset? Hvordan så tilbygningerne ud? Se huskelisten. Hvordan var de indrettet? Var der nogle dyr, der delte stald? Delte hestene f.eks. stald med køerne? Var der båse i staldene? Hvordan var disse placeret? Hvordan så de ud? Hvad hed båsene? Hvor var dyrenes foder placeret? I hvad var dyrenes foder placeret? Hvordan fodrede man dyrene? Hvilken vinkel fodrede man dyrene fra? Hvordan var dyrene bundet? Hvad var de bundet med? Hvad hed dette? Hvilke knuder benyttede man? Havde nogle af dyrene særlige båse? (f.eks. hingst, føl, tyr, kalve, orne, osv.).

Hvor meget jord var der knyttet til gården? Hvor almindeligt var det at have en gård på denne størrelse? Hvad var der på grunden? Hvilke typer marker var der? Se dyrkning af markerne s. 36. Var der tilknyttet et skovareal? Hvad blev dette skovareal benyttet til? Hvilken betydning havde skovarealet? Blev noget af grunden benyttet som have? Se have s. 18. Hvilke gærder og hegn var der på grunden?

Huskeliste for bygningen

1. Hvornår blev bygningen opført?
2. Var bygningen blevet renoveret? Var bygningen blevet moderniseret?
  - a. Hvornår?
  - b. Hvorfor?
3. Hvad var bygningens funktion?
  - a. Hvad blev bygningen kaldt?
4. Hvordan så bygningen ud?
  - a. Hvor stor var bygningen?
  - b. Hvilken slags tag havde den?
  - c. Hvilken slags murværk havde den?
  - d. Hvor mange etager havde den?
  - e. Hvordan var den indrettet?
  - f. Hvilken slags gulv havde den?
  - g. Var der indrettet båse? Hvordan så disse ud? Hvad var deres funktion?

Gårdens beboere

Hvor mange personer boede på gården? Hvilke mennesker boede på gården? Hvor mange var tilknyttet familien? Involverede hele familien sig i driften? På hvilken måde involverede de sig i gårdens drift? Var der nogle mennesker, der var tilknyttet gården, men som ikke boede på gården? Hvem? Hvilken tilknytning havde de til gården? Hvor mange var der ansat på gården? Hvorfor var der ansat netop dette antal medarbejdere? Hvordan var forholdet mellem ansatte og familie? Hvor boede de? Hvordan var deres boligforhold? Hvilke arbejdsopgaver havde de? Hvad var deres funktion? Hvorfor havde de denne funktion? Hvor gamle var de? Hvor længe var de ansat? Hvem involverede sig ikke i gårdens drift? Hvorfor ikke?

Dyreholdet

Hvilke dyr var der på gården? Hvad var dyreholdets funktion? (selvforsyning, økonomiske årsager). Hvilket dyr var hovedproduktionsdyret? Hvor stor del af indkomsten kom fra dyreholdet? Benyt huskelisten.

Kvæg

På hvilken måde indgik køerne i produktionen? Var det malkekvæg? Hvor blev malkekvæget malket? Hvordan foregik dette? Hvornår foregik dette? Hvor foregik dette? Hvor meget mælk kunne en ko give om dagen? Hvor mange år blev køerne benyttet i mælkeproduktionen? Hvad skete der med koen, når den ikke længere kunne benyttes i produktionen? Hvor blev mælken opbevaret? Hvordan kom mælken på mejeriet? Hvornår kom mælken på mejeriet? Hvor ofte sendte man mælk til mejeriet? Hvor fik I jeres egen mælk fra? Producerede I selv noget af jeres mælk? (smør, ost, osv.). Hvordan foregik dette? Hvad gjorde man ved eventuelle spildprodukter? Hvad gjorde man ved produktet bagefter? Var det til egen beholdning? Blev det solgt? Var det kødkvæg? Hvor gammelt var kvæget, når det blev sendt på slagteri? Hvor blev jeres kødkvæg slagtet? Blev det slagtet hjemme? Blev det slagtet på slagteri? Hvordan blev det sendt på slagteri? Hvilket slagteri blev det sendt til? Hvor blev kødet solgt? Producerede I selv noget af kødet? (f.eks. pølser). Hvordan foregik dette? Hvad gjorde man ved produktet bagefter? Var det til egen beholdning? Blev det solgt? Hvor mange tyre havde I? Hvad var tyrenes funktion?

Svin

På hvilken måde indgik grisene i produktionen? Hvor almindeligt var det, at svinene havde et udendørsareal? Hvor blev svinene slagtet? Blev de slagtet hjemme? Blev de slagtet på slagteri? Hvordan blev de sendt på slagteri? Hvor gamle var svinene, når de blev sendt på slagteri? Producerede I selv noget af kødet? (f.eks. pølser). Hvordan foregik dette? Hvad gjorde man ved produktet bagefter? Var det til egen beholdning? Blev det solgt? Hvor mange orner havde I? Hvad var ornernes funktion?

Fjerkræ

Hvilke slags fjerkræ havde I? (høns, gæs, ænder, duer, osv.). På hvilken måde indgik de i produktionen? Blev de slagtet? Havde man dem for æggenes skyld? Andre grunde? Blev de solgt? Hvor opholdt de sig? Havde de et udendørsareal? Var de indhegnet? Gik de frit? Hvad gjorde man for at undgå skadedyr? (ræve, mår, rotter, osv.). Hvad bestod deres foder af? Fik de æglægningsfoder? Hvornår blev de slagtet? Hvordan blev de slagtet?

Heste

Hvad var hestenes funktion? Blev hestene benyttet som rideheste? Blev hestene benyttet som arbejdsdyr? På hvilken måde blev hestene benyttet som arbejdsdyr? Slagtede man dem?

Hunde

Hvor mange hunde havde I? Hvilken race var de? Hvorfor valgte man netop denne race? Hvad var hundens funktion? Var det en vagthund? Var det en familiehund? Var det en jagthund? Hvordan var forholdet til hunden? Hvor opholdt hunden sig? Måtte den opholde sig i huset? Hvor i huset måtte den opholde sig? Havde den et hundehus? Var den bundet? Gik den frit? Hvad bestod dens foder af? Hvor fik I foderet fra? Var I selvforsynet med foder? Hvad gjorde man, hvis hunden blev syg? Tog man den til dyrlæge?

Katte

Hvor mange katte havde I? Hvilken race var de? Hvorfor valgte man netop denne race? Hvad var kattens funktion? Hvordan var forholdet til katten? Hvor opholdt katten sig? Måtte den opholde sig i huset? Hvor i huset måtte den opholde sig? Hvad bestod dens foder af? Hvor fik I foderet fra? Var I selvforsynet med foder? Hvad gjorde man, hvis katten blev syg? Tog man den til dyrlæge? Hvad gjorde man for at undgå, at man fik for mange katte på gården?

Andre dyr

F.eks. får og geder: se kvæg. Benyttede man ulden i produktionen? Hvordan blev ulden benyttet i produktionen?

Huskeliste til dyreholdet

1. Hvor mange havde I?
2. Hvilken race var dyrene?
  - a. Hvorfor netop denne race?
3. På hvilken måde indgik dyrene i produktionen?
  - a. Var de til egen beholdning/selvforsyning? Var de en del af den økonomiske indkomst?
  - b. Hvad var dyrets funktion?
  - c. Blev dyrene solgt? Til hvem? Hvor stor en del af dyreholdet?
  - d. Blev dyrene slagtet? Hvordan? Hvor? Hvornår? Hvorfor?
4. Hvor opholdt dyrene sig?
  - a. Beskrivelse af indendørs faciliteter, størrelse og indretning

- b. Beskrivelse af udendørs faciliteter, størrelse og indretning
  - c. Hvornår opholdt dyrene sig indendørs/udendørs?
  - d. Var dyrene tøjret/bundet? Hvordan var de tøjret? Hvilken knude benyttede man?
5. Hvornår fodrede man dyrene?
    - a. Hvilket foder fik dyrene?
    - b. Hvor fik man foderet fra? Hvad kostede det?
    - c. Producerede man selv noget af foderet? Hvad? Hvordan? Hvor meget?
    - d. Hvornår fodrede man? Hvordan fodrede man?
    - e. Hvilken adgang havde dyrene til vand?
  6. Hvordan røgtede man dyrene?
    - a. Hvem røgtede dyrene?
    - b. Hvilken daglig rutine fulgte man?
    - c. Hvilke redskaber benyttede man? Hvordan benyttede man dem? Beskriv og tegn evt. landsbrugsredskaberne. Se landbrugsredskaber s. 37.
    - d. Hvad gjorde man, hvis et dyr blev sygt? Hvilke sygdomme frygtede man?
  7. Hvordan foregik avlen?
    - a. Hvor ofte avlede man på dyrene?
    - b. Hvad var formålet med avlen?
    - c. Hvordan indgik avlen i produktionen? Blev dyrene slagtet, blev de solgt, indgik de i den øvrige besætning?
    - d. Hvordan foregik fødselen? Hjalp man dyrene med at føde? Hvem? Hvordan?
    - e. Hvordan blev ungerne røgtet? Var de isoleret fra de øvrige dyr? Hvilket foder fik de?
  8. Hvordan blev dyrene mærket? (øremærket, brændemærket, ingen mærkning, eller lignende)
    - a. Hvorfor mærkede man dyrene? Var det lovpligtigt at mærke dyrene? Hvilken betydning havde mærkningen?
  9. Udstillede man dyrene?
    - a. Hvordan foregik dette?
    - b. Hvor foregik dette?
    - c. Hvilken betydning havde udstillingen?
  10. Hvilken udvikling gennemgik denne del af landbruget i og omkring 1950'erne?
    - a. Hvilken betydning havde denne udvikling?

Dyrkning af markerne

Hvad dyrkede man på markerne? Hvilke kornsorter? Hvilke bælgfrugter? Hvilke rodfrugter?

Andet? Beskriv enkeltvis dyrkningen af de forskellige afgrøder.

Hvilken afgrøde var hovedafgrøden? Hvorfor? På hvilken måde indgik afgrøderne i produktionen?

Var det til egen beholdning? Blev det solgt? Til hvem? Var det fødevarer til mennesker? Var det

fødevarer til dyr? Andet? Hvor opbevarede man sine afgrøder? Hvor fik man sine såfrø fra? Gjorde

man noget særligt, så såfrøene bedre kunne modstå sygdomme og lignende? Hvad gjorde man?

Hvordan blev markene dyrket? Hvilke arbejdsopgaver var der i de forskellige måneder? Hvem

arbejdede i markerne? Var der perioder, hvor personer, der normalt ikke arbejdede i markerne,

hjalp til? (f.eks. i forbindelse med høsten). Hvornår? Hvem? Hvordan hjalp de til?

Hvilke redskaber benyttedes i dyrkningen af markerne? Hvilken type gødning benyttede man?

Hvorfor? Hvor fik man denne gødning fra? Hvad kostede gødning? Hvilke skadedyr bekæmpede

man? Hvordan bekæmpede man skadedyr? Hvorfor benyttede man denne metode? Hvordan bekæmpede man skadedyr? Hvilken betydning havde det, hvis høsten blev dårlig? Hvad gjorde man, hvis høsten gik galt? På hvilken måde kunne høsten gå galt? Hvilke sygdomme frygtede man? På hvilken måde udviklede landbrugets dyrkning af markerne i og omkring 1950'erne sig? Fik man f.eks. traktor? Hvilken betydning havde denne udvikling? Var der særlige traditioner forbundet med dyrkning af markerne? (f.eks. i forbindelse med indtagelsen af det sidste neg). Hvilke? Hvordan foregik disse traditioner? Hvor stammede disse traditioner fra? Hvilken betydning havde disse traditioner?

Landbrugsredskaber, -maskiner og -vogne

Hvilke redskaber blev benyttet i landbruget? Hvilke vogne blev benyttet? Hvilke maskiner blev benyttet? Benyt huskelisten.

Huskeliste for landbrugsredskaber, -maskiner og -vogne

1. Hvad hedder redskabet/maskinen/vognen?
2. Hvordan så det/den ud? Lav gerne en tegning af redskabet.
  - a. Var det/den moderne? Var det/den gammelt? Hvilken betydning havde dette?
3. Hvor i landbruget benyttede man det/den?
  - a. Hvornår på året benyttede man det/den?
4. Hvordan benyttede man det/den?
  - a. Var der et alternativ, man kunne benytte? Hvilket? Hvorfor fravalgte man dette alternativ?
5. Hvor opbevarede man det/den?
6. Hvor almindeligt var dette/denne i 1950'erne?
7. Hvad kostede det/den? Hvor købte man det/det?
8. Hvad gjorde man, hvis det/den skulle repareres?
  - a. Kunne man selv ordne reparationen? Skulle man have andre til at ordne reparationen? Hvem? Hvordan foregik dette?

Andet vedr. landbrug

Hvilke andre arbejdsopgaver havde man i landbruget i 1950'erne? F.eks. økonomiske arbejdsopgaver, vedligeholdelsesopgaver, osv. Hvilken rolle havde landbruget? Hvilke forskelle er der på landbruget dengang og i dag? Hvem valgte at drive landbrug? Hvorfor valgte man at drive landbrug? Hvad var formålet med at drive landbrug? Var landbrug et karrierevalg, som man forventede at tjene penge på? Valgte man det for at kunne være selvforsynende?

Industri i 1950'erne

Hvilken industri var der i dit lokalområde? Hvilken betydning havde industrien i dit lokalområde? Hvor lå firmaet? Hvad hed firmaet? Hvem ejede firmaet? Hvornår blev firmaet grundlagt? Hvorfor blev firmaet grundlagt? Hvordan så firmaet ud? Hvordan var det indrettet? Hvordan var arbejdsforholdene? Hvad blev der produceret? Hvordan foregik produktionen? Hvor blev produktionen solgt? Hvilken betydning havde arbejdspladsen? (for byen, regionen, befolkningen, samfundet, dig, osv.). Hvordan påvirkede firmaet livet i lokalområdet? Hvordan udviklede firmaet sig i 1950'erne? Hvilket ry havde firmaet? Udviklede det sig i løbet af 1950'erne? Hvordan

Andet arbejde

Beskriv andre typer arbejdspladser? F.eks. hvilke selvstændige erhverv fandtes der i dit lokalområde (f.eks. butiksejere).

Arbejdsløshed

Hvor stor var arbejdsløsheden i dit lokalområde? Hvor nemt var det at finde et arbejde? Hvad gjorde man, hvis man var blevet arbejdsløs? Hvor kunne man få hjælp til at finde et arbejde? Kunne man få arbejdsløshedsunderstøttelse? Hvordan kunne man få arbejdsløshedsunderstøttelse? Hvor meget fik man i arbejdsløshedsunderstøttelse? Hvilken betydning havde arbejdsløsheden for ens økonomi? Hvilken betydning havde det for ens familieliv? Hvad var synet på arbejdsløse? Hvad var holdningen til arbejdsløse? Hvad var det officielle syn/holdning på arbejdsløse? Hvad var det reelle syn på og holdning til arbejdsløse? Var det muligt at videreudanne sig, når man blev arbejdsløs? Hvordan? I hvilke professioner var der størst arbejdsløshed? Hvad skyldtes arbejdsløsheden? Hvad fik man tiden til at gå med, når man var arbejdsløs? Hvordan forsøgte man at komme i arbejde? Blev de arbejdsløse udnyttet? På hvilken måde blev de arbejdsløse udnyttet? Hvorfor blev man arbejdsløs?

Sognet

Byliv og landsbyliv

Hvilken slags by boede du i? Var det en købstad? Var det en landsby? Var det en flække? Var det en fiskerby? Var det en havneby? Hvordan vil du beskrive din by? Hvordan var livet i området? Hvordan var hverdagen i byen? Hvilke særlige kendetegn havde byen? Hvor stor var byen? Hvordan så byen ud? (forretninger, skoler, forsamlingshjem, kroer, kirker, brandvæsen, lægefaciliteter, parker, legepladser, osv.). Tag gerne udgangspunkt i et område, emne eller bygning, og stil spørgsmål for at opnå en detaljeret beskrivelse. Hvordan så området ud? Hvilke begivenheder blev fejret? Se begivenheder i sognet s. 42. Hvilke mennesker boede i byen? Hvilke personer havde en særlig rolle i byen? Hvilken rolle havde de? Hvilken betydning havde dette? Hvordan kom dette til udtryk? Tag gerne udgangspunkt i en eller flere personer, som har haft en betydning for dig eller området.

Hvilke personer påvirkede dit liv i 1950'erne? På hvilken måde påvirkede de dit liv? Hvordan kom dette til udtryk? Hvilken betydning havde de for dig? Hvorfor havde de denne betydning? Hvordan var indbyggernes forhold til hinanden? Hvordan var sammenholdet? Opdragede byen børnene i fællesskab? Var der nogen, der var udelukket fra fællesskabet? Hvem? Hvorfor var de udelukket fra fællesskabet? Hvordan fremgik det, at de var udelukket fra fællesskabet? Hvilken betydning havde det? Hvordan forholdt man sig til tilflyttere? Hvorfor forholdt man sig til tilflyttere på denne måde? Hvordan fremgik dette? Hvilken betydning havde dette? Hvordan forholdt man sig til nabobyerne? Hvordan fremgik dette? Hvorfor forholdt man sig på denne måde? Hvilken betydning havde dette?

Begivenheder

Når det drejer sig om begivenheder, der fejres, se i øvrigt huskelisten.

Livsforløb

Graviditet og fødsel

Hvor gammel var man almindeligvis, når man fik sit første barn? Hvordan fik man bekræftet, at man var gravid? Hvordan forløb graviditetsperioden? Hvem blev man undersøgt af? Hvor ofte var

man ved lægen/jordemoderen? Hvordan foregik undersøgelserne? Kunne man blive scannet? Havde man fødselsforberedelse? Hvor ofte? Hvordan foregik dette? Hvad blev undersøgt ved lægen/jordemoderen?

Hvordan forandredes hverdagen, når man blev gravid? Holdt man op med at ryge? Holdt man op med at drikke alkohol? Undlod man at drikke kaffe? Stoppede man med at udføre fysisk hårdt arbejde? Spiste man noget særligt? Hvordan forberedte man sig på barnet? Hvordan forberedte man sig på fødslen? Hvordan foregik fødslen? Hvor foregik fødslen? (hjemme, på sygehuset). Hvem tog imod barnet? Hvor var manden under fødslen? Hvornår gik man på barsel? Hvor længe var man på barsel? Hvilken hjælp fik man efter fødslen? Hvor ofte kom sundhedsplejersken? Hvordan foregik det, når sundhedsplejersken kom?

Hvem passede barnet? Hvordan involverede manden sig i pleje af barnet? Hvilke bleer benyttede man? Hvordan foregik det, når man skiftede bleer? Blev bleerne vasket? Hvordan? I hvad? Hvor mange bleer havde man? Hvad var holdningen til amning? Benyttede man modernælkserstatning? Hvilken slags modernælkserstatning benyttede man? Hvornår benyttede man modernælkserstatning? Hvad var holdningen til modernælkserstatning? Hvad kendte man til fødselsdepression? Hvad var synet på fødselsdepression? Hvilken betydning havde barnets køn? Hvordan kom dette til udtryk? Hvorfor havde barnets køn denne betydning? Hvordan foregik udstedelsen af fødselsattesten?

Hvor stor betydning havde det, at barnet var født indenfor ægteskabet? Hvordan kom dette til udtryk? Hvilken holdning havde man til børn født udenfor ægteskabet? Hvilket syn havde man på kvinden? Hvilket syn havde man på manden? Hvor almindeligt var det, at barnet blev undfanget inden ægteskab? Hvad gjorde man, hvis man var gravid og ugift? Hvad gjorde man, hvis man blev gravid, og der ikke var en at gifte sig med? Hvor almindeligt var det at have sex før ægteskabet? Hvor gammel var man almindeligvis, når man dyrkede sex første gang? Hvilken forskel var der mellem drenge og piger? Hvilken form for prævention fandtes der? Hvilken holdning havde man til prævention? Hvad gjorde man ved uønskede graviditeter? Hvilken holdning havde man til sex? Hvilket syn havde man på sex? Hvor lærte man om sex? Havde man seksualundervisning i skolen? Kunne man tale om sex med sine forældre?

Dåb

Hvornår blev barnet døbt? Hvis barnet ikke blev døbt, hvorfor fravalgte man så dette? Hvem kendte barnets navn, inden barnet blev døbt? Hvordan besluttede man, hvad barnet skulle hedde? Benyttede man slægtsnavne? Benyttede man "mode-navne"? Hvorfor/hvorfor ikke? Hvordan så dåbskjolen ud? Hvilken historie havde dåbskjolen? (var den ny, var det en slægtsdåbskjole, var den blevet syet af f.eks. moderens konfirmationskjole eller brudekjole, osv.). Hvordan foregik dåben i kirken? Hvad skete der efter kirken? Hvilken betydning havde dåben? Hvorfor? Hvordan kom dette til udtryk?

Fødselsdag

Hvordan fejrede man fødselsdag? Blev børn og voksnes fødselsdag fejret på samme måde? Hvilke forskelle var der? Hvordan blev fødselsdagen fejret i skolen? Blev den fejret på arbejde? Hvordan? Hvilken betydning havde fødselsdagen?

Konfirmation

Hvor gammel var man, når man blev konfirmeret? Hvor længe gik man til præst? Hvordan foregik undervisningen hos præsten? Hvad skulle man lære, inden man kunne blive konfirmeret? Hvor ofte gik man i kirke? Hvad lavede man på blå mandag? Hvornår gik man til alters? Skulle man i

kirke den følgende søndag? Hvilken betydning havde konfirmationen? Hvorfor? Hvordan kom dette til udtryk?

Forlovelse og bryllup

Hvor gammel var man, når man blev forlovet? Hvordan foregik frieriet? Bad man om forældrenes velsignelse? Fik man en forlovelsesring? Hvordan så denne ud? Hvem valgte ringen? Hvem friede til hvem? Hvor foregik frieriet? Hvor længe var man forlovet?

Hvor gammel var man, når man blev gift? Hvorfor blev man gift? Blev man gift pga. kærlighed? Blev man gift af praktiske grunde? Hvilke? Boede man sammen, inden man blev gift?

Hvorfor/hvorfor ikke? Fik man en vielsesring? Hvem valgte denne? Hvordan så den ud? Benyttede man samme ring som forlovelsesring og som vielsesring? Hvorfor/hvorfor ikke? Hvor blev man viet? (rådhuset, kirken). Hvorfor blev man viet her? Hvordan foregik vielsen? Hvem valgte brudebuketten? Tog man varsler af vejret på bryllupsdagen? Hvordan dansede man brudevals? Hvordan så brudekjolen ud? Hvilke traditioner havde man i forbindelse med bryllup? Kastede man ris efter brudeparret? Kendte man traditionen med sukker? Skulle bruden bære noget gammelt, noget nyt, noget lånt og noget blå? Havde man myrte i brudesløret? Hvilken betydning havde disse traditioner? Tog man på bryllupsrejse? Hvor tog man på bryllupsrejse? Hvor mange dage var man på bryllupsrejse? Havde man et sted at bo efter brylluppet? Hvornår havde man fundet dette sted? Hvordan havde man fundet dette sted?

Begravelse

Hvordan forholdt man sig til døden? Hvordan foregik begravelsen? Hvilken holdning havde man til at blive brændt? Hvor almindeligt var det at blive brændt? Hvilken holdning havde man til at blive begravet? Hvor almindeligt var det at blive begravet? Hvordan så kisten ud? Hvad var den lavet af? Hvilke blomster brugte man? Hvilken forskel var der på begravelsen, om det var børn/unge, der skulle begraves, eller gamle, der skulle begraves? Hvordan foregik det i kirken? Hvordan foregik det på kirkegården? Hvor befandt afdøde sig inden begravelsen? Så man afdøde inden nedsænkningen i graven? Hvad var afdøde ikklædt? Hvem ikklædte afdøde? Drak man gravøl bagefter? Hvordan foregik dette? Hvordan var forholdet til døden? Hvordan kom dette til udtryk?

Andre fester og begivenheder

F.eks.: Hvordan fejrede man sin bryllupsdag, dagen hvor man blev myndig, dagen hvor man fik sin eksamen, osv.

Årets gang – højtider og mærkedage

Jul

Hvordan fejrede I jul? Hvornår pyntede I op til jul? Hvem pyntede op? Hvilken slags julepynt havde I? Hvem havde lavet julepynten? Havde I arvet noget af pynten? Hvad havde I arvet? Havde I købt noget af pynten? Hvad havde I købt? Hvad kostede det? Hvilken slags julepynt lavede I selv? Hvad fejrede man i julemåneden? (f.eks. Lucia, lillejuleaften, 2. juledag, osv.). Holdt I julefrokost? Hvem holdt I julefrokost med? Hvor holdt man julefrokost? Hvornår holdt man julefrokost? Hvad spiste man til julefrokosten? Hvad drak man til julefrokosten? Beskriv hvordan en julefrokost forløb. Havde I kalenderlys? Hvordan så det ud? Hvem havde lavet det? Havde I adventskrans? Hvordan så den ud? Hvem havde lavet den? Hvis den var købt, hvad kostede den så? Fik man kalendergaver? Havde man pusser i vinduet? Hvem? Hvad fik man? Hvordan foregik det? Havde I juletræ? Hvor fik I juletræet fra? Hvilken gransort var det? Hvornår købte/fældede I juletræet? Hvornår kom juletræet ind? Hvor i huset stod juletræet? Hvilken slags pynt blev det pyntet med? Hvor havde I pynten fra? Hvad havde I selv lavet? Hvad havde I købt? Hvilken slags lys var der på?

Hvem pyntede det? Hvornår måtte de øvrige se juletræet? Hvordan foregik dette? Hvor lå julegaverne i forhold til træet? Hvor mange gaver fik man? Hvor mange gaver lavede man selv? Hvor mange gaver var købt? Hvad fik man i julegave? Hvordan foregik juleaften? Hvem fejrede I jul med? Var I i kirke? Hvad fik I at spise? Hvor spiste I? Hvordan så bordet ud? Var der nogen, der havde særlige opgaver? Hvem havde hvilke opgaver? Hvor meget blev der danset om juletræet? Hvornår blev der danset om juletræet? Hvem dansede om juletræet? Sang I julesange? Hvordan foregik dette? Var der nogen der spillede på et instrument? Hvilke sange blev sunget? Hvornår sang man julesange? Hvilken betydning havde julemanden? Kom julemanden? Hvornår? Hvordan foregik dette? Hvilken betydning havde julen? Blev julen fejret i skolen? Hvordan blev den fejret? Hvordan blev julen fejret i medierne? (radio, fjernsyn, ugeblade, aviser, osv.).

Nytår

Hvordan fejrede I nytår? Hvem fejrede du nytår med? Hvor fejrede du nytår? Hvad foregik der om formiddagen? Hvor almindeligt var det at gå potter? Hvordan foregik dette? Gik du potter? Hvor mange huse besøgte man? Hvilke huse besøgte man? Var der nogen, man skulle besøge? Hvem? Hvorfor? Hvor langt væk lå disse huse? Hvem gik du sammen med? Hvor gammel var man, når man begyndte at gå potter? Hvornår var man for gammel til at gå potter? Hvornår på dagen gik man? Hvad fik man ved de forskellige huse? Hvad brugte man til at "potte" med? (knaldperler, hundepistol, eller lign.). Hvad var synet på at slå potter? Hvorfor gik man potter? Hvordan fejredes nytårsaften? Hvem fejrede du nytårsaften sammen med? Hvad fik I at spise? Hvem lavede maden? Hvad fik I at drikke? Hvordan pyntede I op? Hørte eller så I kongens nytårstale? Hvad betød det at høre/se kongens nytårstale? Hvornår på aftenen hørte/så I kongens nytårstale? Hvad lavede man, mens man ventede på at klokken slog 24.00? Hvor meget fyrværkeri havde I? Hvornår fyrede I fyrværkeri af? Hvilke nytårsløjer lavede I? Hvem lavede I nytårsløjer med? Hvor gamle var man, når man lavede nytårsløjer? Hvornår på aftenen lavede man nytårsløjer? Hvornår gik man i seng? Havde I særlige traditioner, når man gik ind i det nye år? Havde I andre traditioner forbundet med nytårsaften? F.eks. en særlig tradition til frokost nytårsdag. Hvilken betydning havde nytårsaften? Hvordan blev nytåret fejret i medierne? (radio, fjernsyn, ugeblade, aviser, osv.).

Fastelavn

Hvordan fejredes fastelavn? Hvordan fejrede du fastelavn? Klædte man sig ud? Hvad klædte man sig ud som? Raslede man? Hvilken dag raslede man? Hvornår på dagen raslede man? Hvilke huse besøgte man? Hvor mange huse besøgte man? Hvad fik man ved de forskellige huse? Hvad var synet på at rasle? Hvilke fastelavnslege legede man? Slog man katten af tøndens? Hvor foregik dette? Hvordan foregik dette? Hvilke priser blev uddelt? Hvad var der i tøndens? Hvordan blev tøndens indhold fordelt? Hvor meget var der til hver? Blev fastelavn fejret i skolen? Hvordan blev den fejret? Hvordan blev den fejret i medierne? (radio, fjernsyn, ugeblade, aviser, osv.).

Påske

Hvordan fejrede I påske? Hvad lavede man i påskeugen? Havde I nogen særlige påsketraditioner? Gik I i kirke? Hvilke dage gik I i kirke? Hvilke? Så I solen danse? Hvordan pyntede man op til påske? Hvornår pyntede man op? Hvilken slags påskepynt havde man? Hvad havde man købt? Hvad kostede det? Hvad havde man selv lavet? Havde I et påsketræ? (Grene pyntet med påskeæg og andet påskepynt).
Hvilke påskelege legede man? Hvordan legede man disse lege? Trillede I æg? Beskriv hvordan I trillede æg. Hvor trillede I æg? Hvilke dage legede man disse lege? Hvilken mad spiste man i påsken? Spiste man noget særligt mad på særlige dage i påskeugen? Holdt I påskefrokost? Hvem

holdt I påskefrokost med? Hvor holdt I påskefrokost? Hvad spiste I? Hvem lavede maden? Hvad drak I? Troede man på påskeharen? Fortæl om troen på påskeharen? Hvornår "lagde" påskeharen sine æg? Hvor lå æggene? (i haven, i stuen, i skoven, på marken, osv.). Hvem gemte æggene? Hvornår ledte man efter påskeharens æg? Påskesøndags morgen? Hvem ledte efter påskeæg? Hvor gamle var de, der ledte efter påskeæg? Hvad var påskeæggene lavet af? Var det rigtige hønseæg? Var de af chokolade? Var de af sukker? Eller andet? Hvordan så påskeæggene ud? Hvor store var de? Hvor mange var der til hver? Beskriv følelsen af at finde et påskeæg. Sendte man gækkebreve? Hvem lærte I at sende gækkebreve af? Beskriv traditionen med gækkebreve. Hvordan blev påsken fejret i skolen? Hvordan blev den fejret i medierne? (radio, fjernsyn, ugeblade, aviser, osv.). Hvilken betydning havde påsken i 1950'erne?

Sankthansaften

Hvordan fejrede du Sankthansaften? Hvem fejrede du sankthans sammen med? Hvor fejrede du sankthans? I hvilket tidsrum foregik dette? Havde I et sankthansbål? Hvor stort var det? Hvem havde lavet det? Hvad brugte man som brænde? Havde I en heks? Hvordan så heksen ud? Hvem havde lavet den? Hvilken betydning havde heksen? Hvor rejste heksen hen? Hvilke lege legede I? Hvad spiste I? Hvem havde lavet maden? Hvad drak I? Hvilken betydning havde Sankthansaften?

Andre højtider

Hvor almindelig var fejringen af følgende højtider? Hvordan blev højtiderne fejret? Hvilken betydning havde følgende højtider?

1. Hvordan fejrede I Kristi himmelfartsdag?
2. Hvordan fejrede I 1. maj?
3. Hvordan fejrede I pinse? Havde man nogen særlige pinsetraditioner? Hvilke? Tog I ud for at se solen danse? Spiste man noget særligt mad?
4. Hvordan fejrede man grundlovsdag?
5. Fejrede man allehelgensaften? Hvordan foregik dette? Hvem fejrede du med?
6. Fejrede man lanternefest? Hvordan foregik dette? Hvem fejrede du med?
7. Fejrede man mortensaften? Hvordan foregik dette? Hvem fejrede du med?
8. Fejrede man store bededag? Hvordan foregik dette? Hvem fejrede man det med? Spiste man varme hveder? Hvorfor/hvorfor ikke? Hvor fik du dem fra? Hvornår spiste man varme hveder? Hvordan spiste I varme hveder?
9. Hvilke andre dage i året blev fejret? Fejrede man f.eks. kongens fødselsdag? Hvordan foregik dette?

Særlige begivenheder

Hvilke særlige begivenheder husker du fra 1950'erne? (i verden, i Danmark, i Sønderjylland, i sognet, osv.). Hvornår i 1950'erne skete denne begivenhed? Hvad gik denne begivenhed ud på?

Begivenheder i sognet

Hvilke særlige begivenheder var der i dit lokalområde? Beskriv denne begivenhed. Hvornår på året lå den? Hvor blev den fejret? Blev den fejret i hele byen? Blev den fejret et bestemt sted i byen? I hvor mange dage foregik begivenheden? Hvem arrangerede begivenheden? Hvorfor fejredes begivenheden? Hvordan fejredes den? Var der tivoli? Hvordan så dette ud? Hvilke forlystelser bestod det af? Hvad kunne man få at spise? Hvad kunne man få at drikke? Var der nogen, der holdt taler? Hvem? Hvem måtte deltage i begivenheden? Hvilke arrangementer var der? Blev der leget lege? Hvilke? Se lege s. 10-11. Var der marked? Hvad blev der solgt på markedet? Blev der

solgt dyr? Hvilke? Blev der solgt antikviteter? Hvilke? Blev der solgt fødevarer? Hvilke? Blev der solgt butiksvarer? Hvilke? Hvilken betydning havde begivenheden?

1. Marked – mærken
2. Ringridning
3. Byfester
4. Grundlovsfester
5. Afstemningsfester
6. Genforeningsfester
7. Kransenedlæggelser
8. Mindefester for faldne
9. 1. maj møder
10. Begivenheder i udlandet

Huskeliste til begivenheder der fejres

1. Hvordan blev begivenheden fejret?
2. Hvor blev begivenheden holdt?
  - a. Blev begivenheden holdt hjemme? Hvor i hjemmet? (i den fine stue, i haven, osv.)
  - b. Blev begivenheden holdt ude? Hvor? (i kirken, på en kro, i forsamlingshuset, osv.)
    - Hvordan kom man til begivenheden?
    - Hvordan kom man fra begivenheden?
  - c. Blev begivenheden fejret flere steder? Hvilke?
3. Hvem fejrede man begivenheden med? (familie, venner, naboer, kollegaer, osv.)
4. Blev der givet gaver?
  - a. Hvilke gaver var almindelige? Hvilken gave husker du især?
5. Hejste man flaget?
6. Havde man noget særligt tøj på?
  - a. Hvordan så dette ud?
  - b. Hvem havde lavet det?
  - c. Var der særlige regler for tøjets udseende? Hvilke?
7. Hvad fik man at spise? Hvad fik man at drikke?
  - a. Hvem havde lavet maden?
  - b. Skulle gæsterne selv bidrage med noget? Skulle de medbringe madvarer? Skulle de betale for drikkevarer?
8. Hvordan var der dækket op? Hvordan var der pyntet op?
  - a. Hvem pyntede op?
9. Hvilken underholdning var der?
  - a. Blev der holdt taler? Hvem holdt taler?
  - b. Blev der sunget? Hvad blev der sunget?
  - c. Blev der danset? Hvornår blev der danset? Hvor fik man musikken fra?
  - d. Hvad blev der danset?
  - e. Blev der leget selskabslege? Hvilke lege blev der leget? Se lege s. 10-11.
10. Hvilke traditioner var der forbundet med denne begivenhed?
11. Hvor længe varede begivenheden?
12. Hvad skete der, når begivenheden var slut?

- a. Hvem ryddede op efter festen?
  - b. Var der nogen af gæsterne, der overnattede? Hvem? Hvor? Hvorfor?
13. Hvilken betydning havde begivenheden?
- a. Ændrede ens liv sig på grund af begivenheden? Hvordan?

Andre emner

1. Bestemte bygninger i sognet/lokalområdet
2. Bestemte personer i sognet/lokalområdet
3. Bestemte steder i sognet/lokalområdet
4. Brandvæsnet
5. Brugsforeninger
6. Butikker og forretninger
7. Byggestilen i 1950'erne
8. Bygninger i lokalområdet
9. Fertilitetsbehandling
10. Firmaer i sognet/lokalområdet
11. Forholdet til det øvrige Danmark
12. Forholdet til udlandet
13. Hjemmevernet
14. Isvinteren i 1955-1956
15. Knipling eller strikning i 1950'erne
16. Kvindebevægelsen i 1950'erne
17. Mejeriet i 1950'erne
18. Militæret og session i 1950'erne
19. Museumskulturen
20. Naturen
21. Religion og religiøsitet i 1950'erne
22. Rygning
23. Skilsmisse
24. Skolelæge
25. Skoletandpleje
26. Spejder
27. Steder i lokalområdet
28. Synet på fortiden
Hvilket forhold havde man til fortiden? Hvilken historisk bevidsthed havde man? På hvilken måde kunne 2. Verdenskrig mærkes i 1950'erne?
29. Synet på fremtiden
Hvilket syn havde man på fremtiden? Hvilken frygt eksisterede i hverdagen? Frygten for krig? Frygten for atomkraft? Hvilke håb eksisterede i 1950'erne?
30. Særlige kendetegn ved sognet/lokalområdet
31. Udenlandske begivenheder
32. Vuggestuer